Масса а мехкашкара пролетареш, цхьаьнагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областен комитета а Грозненски горкома а, Нохч-ГIалгIай АССР-а оргкомитета а Грозненски къахьегамхой депутатий Совета а орган

Ера 20 март 1958 шу № 23 (2189) Мах 20 кап.

16-гIча марта СССР Лакхехьарча Советеи Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи хинна хоржамаш чIоагIа патриотически дог айдаларца, болхлойи ахархойи цхьоагIо дIахо а чIоагIъяларца чакхдаьлар. Дерригача советски халкъаца цхьана вай республикан къахьегамхой кIоаргга догтийша ба Коммунистически партен хьалхленца коммунизм хьалъярна шоаш керда толамаш доахарг хиларах

Коммунистийи парте боацарийи халкъа блока кандидаташта тессар кхадж

ДIадахача кIирандийнахьа, 16-ча марта, СССР-а а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Советашка хоржамаш де болхаш Советски Союза дерригача къамашца цхьана шоай Даьхе езарца дог гIоздаьнна хоржамий участкашка бахар Нохч-ГIалгIай АССР-ера хоржархой.

ДIадаха хоржамаш хиннача хана санна депутаталла баха оттабьраш коммунистийи парте боацарийи халкъа блока кандидаташ бар. Советски наха дика хов вай парти, вай правительство халкъа хьашташ мара кхыдола хьашташ доацаш йолга. Царна гу Коммунистически партеси Советски правительствоси увттаеш йола еррига планаш, чакхдоахаш дола дерригa гIулакхаш цхьа уйламехка рузкъен низи чIоагIбелга, халкъи вахар кхы а дикагIа, кхы а культурни долаш хилар Iалашдар йолга. Советски нах шоай кхоане дика йовзаш а из дика хургйолгах са тешаш а ба. Цудухьа коммунистийи парте боацарийи блоканна тесса кхадж шоай советски Iаьдала, кIоаргга хьаькъал долча Коммунистически партенна тоссилга ховш бар Советски нах.

Царна ховра массане а цхьа бокъо йолаш а, къайлагIа кхажд тоссаш а чакхдоахача хоржамашта юкъе хоржаш бола депутаташ халкъа хьал-торо, цун демократически бокъонаш хьаллацарна шоай низ а дезаш хилча дерригa шоай дегI а ца кходеш болх берг бола вай Даьхен къонгаш а мехкарий болга.

Советски нах гIадбаха ба Коммунистически партен хьалхленца вай мехка даьхача толамех. Уж толамаш дика дувц ССКП ЦК-с хоржамашка даьча Кхайкарал тIеи, город Москва Калинински хоржамий округе хоржархой собране тIа партен Центральни Комитета хьалхарча секретара нов. Н. С. Хрущевс даьча къамьлацеи. ДIадаха хоржамаш хинначул тIехьарча диъ шера Советски Союза промышленностан валови продукци 55 процент лакхъеннай. ХIанз вай мехка торо я хьалха 15-20 шера арахецаш хинна продукци цхьан шера арахеца. Йоккха котало яьккхай юрта боахам дегIабарна. Лаьттанцареи хьайбай боахамеи революци хилалехьа Россе яьхачул 3-негара 6 нега кхаччалца дукхагIа йоах цхьайола продукташ. Юрта боахама хьакъехьа партеси правительствоси тIехьарча хана даь довзаш дола соцамаш даьчул тIехьагIа даьхар доккхий толамаш. ССКП ЦК февральски Пленумо бaь «Колхозни строй дIахо дегIаярахи МТС-аш эргаяхари» бола соцам социалистически юрта боахама дерригa доакъош кхы а чехкагIа дегIадарна йола программа я.

Экономика дегIаярца цхьана тIехдика толамаш даьхад советски Iилма, техника, культура дегIаярна, халкъа вахара хьал тоадарна. Хьаьй дунен тIа эггара дикагIа йола пассажирски самолеташ, континенташта юкъе лела баллистически ракеташ, говзалца хьаяь Лаьттан спутникаш. Доккхий гIулакхаш даьд социальни страхованен юкъе, къахьегамхошта лорий дарба, культурни гIулакхаш дарна, вахарца чакхдоахаш латт балха ди ворхI сахьатага даккхара соцамаш.

Ше даьча къамаьлаца Н. С. Хрущевс белгалдаьккхар Советски Союзо даьха сийлахь-доккха толамаш дерригача дунено бакъдеш хилар.

Коммунистически партес хьалхле лелаеш бола советски нах кийча ба оттаяь планаш чакхъяхарна хьинаре къахьега. Из къаьгга хьагойт хоржамашта хьалхарча деношка лелаьча социалистически яхьа даьхача толамаша. Шоай декхар сийленца кхоачащдир «Малгобекнефта» Ленина орден леладеча цхьоалагIча промыслан коллективо, Грозненски химически заводо, № 12 йолча гIишлоний треста производственно-товарни конторас, Гвардейски дулха-шурий совхоза йиълагIча отделенес иштта кхы дуккхача предприятеша, хIанз промышленностани транспортани предприятешка, колхозашка, совхозашка керда социалистически яхь уьржий 1958 шера халкъабоахама план ханал хьалхагIа кхоачашъярна.

Социалистически демократи котъяьннача вай мехка дерригача рузкъан да халкъ да. Вай мехка болхлой, ахархой интеллигенцен йизза бокъо я къахьега, салаIа, дешар Iомаде, къавелча пенси эца, хержа хила а хоржамаш де а. Центральни хоржамий комиссен хоамах дIадахача кIирандийнахьа СССР-а Лакхехьарча Совете хоржаш 1378 кандидат вар, царех ялх бIаьннел совгIа, е 44,6 процент производстве болх беш болча болхлой, колхозникаш бар, хIаьта 26,4 процент кхалнах бар. Цу цифраша къаьгга хьагойт советски демократи капиталистически демократел тIех йола, бокъонца йола демократи хилар.

Вай республике СССР-а а Нохч-ГIалгIай АССР-а а Лакхехьарча Советашка хоржамаш дар дика вIашагIделла чакхдаьлар.

Дерригача советски халкъо санна Нохч-ГIалгIай АССР-а къахьегамхоша а хоржамашка хьахьекхар Коммунистически партецара шоай безам, политически лакхара активность.

Iуйрина ялх сахьат далалехьа Малгобекски района Ингушски совхоза клубе хоржамий участок йолча гулбенна дуккха нах бар. Доахаш долча иллеша, деча халхараш, дог айденна бела къежаш деча къамаьлаша, наха тIадувхача цIенча барцкъаша дерригнеша доккха цIай дезделга хьагойтар.

Массане а дага дар дика аьлар эггара хьалха кхадж тессача 83 шу даьннача Яндиев Хьажий Асхьаба.

— Деррига советски халкъ гIоздаьнна да тахан. Шолха дог гIоздаьнна ди да тахан нохчаштеи гIалгIаштеи. Коммунистически парти нийсхо лелаеш, кIоарга хьаькъал долаш, къахьегача наьха йоакхо еш хиларах тхона юха а бокъо еннай юхаметтаоттаеча Нохч-ГIалгIай республикан лакхехьарча органе хоржамаш де. ЧIоагIа гIадваха кхадж тосс аз коммунистийи парте боацарийи йохаргйоацача блока кандидаташта. Цунца аз кхадж тосс вай халкъ сийрдача вахарга дугача сийлахь-йоккхача Комумнистически партена, дунен тIа машари иразн хилара тIехьа.

— Эггара гаргагIа йолча Коммунистически партена, колхозни строй дIахо а дегIаярна тIехьа кхадж тессар аз, — аьлар, Сунженски района «Победа» яхача колхоза чабана нов. Лазаревс.

Хоржамий центральни комиссех баьчa хоама тIа хьахойтача тайпара ерригача СССР-е хоржархой 133.836.325 саг хилар. СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш деча дакъа лаьцар 133.796.091 саго, е берригача харжархоех 99,97 процент.

Союза Совете хоржамаш деча ерригача хоржамий округашка коммунистийи парте боацарийи халкъа блока кандидаташта кхадж тессар 133.214.652 саго хоржамашка дакъалоацаш хинначи берригача харжархоех 99,57 процент да из.

Къамий Совете хоржамаш деча ерригача хоржамий округашка коммунистийи парте боацарийи халкъа блока кандидаташта кхадж тессар 133.431.524 саго, хоржамашка дакъа лоацаш хиннарх 99,73 процент да из.

Цу цифраша къаьгга хьахьокх советски нах Коммунистически партенеи Советски правительствонеи гонахьа цхьоагIо йолаш кхотабеннеи доазув доацаш мутIахьеи хилар, социалистически демократи капиталистически демократел, толажагIа, низ болажагIа йола демократи хилар.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьерча Совете хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссен 1958 шера 16 марте Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дара итогех бола

ХОАМ

КIирандийнахьа, 1958 шера 16 марте Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республике Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш хилар.

17 марте Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссенга ерригача Окружной хоржамий комиссешкара Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йола еррига сведенеш хьакхаьчар.

Ерригача округашка гIолла хинна харжархой 410936 саг вар. Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш деш дакъа лаьцар 410883 саго, е берригича харжархой 99,98 проценто.

Ерригача хоржамий округашка коммунистийи парте боацарийи блока кандидаташта кхадж тессар 405182 саго е кхадж тоссаш хиннача берригача харжархоех 98,61 процент. Депутаталла кандидаташта духьала кхадж тессаб 5690 саго, е кхадж тоссаш хиннача берригача харжархоех 1,39 процент. «Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положене» 78 статьяга хьежжа харцахьа лаьрхIай 11 бюллетень.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамий Центральни хоржамий комиссе «Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положенен» 36 статьяга хьажжа, хIара хоржамий округа материалашка а хьажа ерригача 116 хоржамий округашка гIолла Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьэрча Совете депутаталла хержараш дIаязбаьб.

Берригаш а депутаталла харжараш коммунистийи парте боацарийи блока кандидаташ ба.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дара Центральни хоржамий комисси.

Рязански областа Ленина орден ялара дола СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Хьайбаех йоаха продукташ йоахилга лакхдарахи юртбоахаман продукташ кийчъяра а эцара а план толамца кхоачашъярахи Рязански областана Ленина орден лойла.

СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. Ворошилов.

СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. Георгадзе.

Москва, Кремль. 12 март 1958 ш.



ХАБАРОВСК. Хабаровски совнархоза «Продмаш» яхача заводе вIашагIъелла а тохкам баь а яьннай «ИКА» яха керда краборазделочни ахавтомат. Цо йиш хулийтаргья крабий промышленностан предприятешкара кулгашца деш дола хала балхаш техникаца дайта.

ХIанз укх сахьате тохкамбеш я заводо хьаяь цхьаькха машин а — боарам увттабу машина. Цул совгIа хьал кийчъеш латт сацданза крабаш кхехкаю «ИКВ» яха машина. Цу машинаша йиш хулийтаргья крабоконсерваш хьаеча комплексни механизаци чакхъяккха, цунца хIара хитIа лелача база тIара 100 — 120 саг балхах мукъа а воалийтаргва.

«Продмаш» яхача завода болхлойи инженерно-технически болхлойи болабеннаб Ерригсоюзни юртбоахамеи промышленнии выставкашта «ИКА» яха массехк ахавтомат хьае.

Сурта тIа (аьрдехьара аьттехьа): слесарий-монтажникий бригадир В. К. Васенини, Владивостокски кработреста инженер С. Е. Губарьи, завода технолог А. М. Кусенкови «ИКА» яхача краборазделочни машина юхе.

Г. Хренова сурт. Фотохроника ТАСС.

План кхоачашъяьй

Вай республикерча нефтепромыслашкара мехка даьтта хьаувзача участкашта тIахьожаш йолча Управленес февраль бетта 111 процент кхоачашъйир балха план.

Къаьстта дика балха тIа белгалъяьлар механиик новкъост Нудь керте вола Малгобекски Горски нефтестанцешкара коллективаш. Февраль бетта нефтеперекачкан план 123 процент кхоачашъяьй цар. 116 процентага хьалкхаьчар механикаш Бурмистрови Песклови волча калаусера коллектив а. Укхаза дукхахбараш Нохчийи-ГIалгIайи ба шоай дезалаш шоашца а болаш Управленес еннача квартирашка бахаши балхаш деши. Царна юкъе ба хIара бетта балха нормаш 116—120 процент кхоачашъеш бола новкъостий Милтаев а Ватаева а иштта кхыбараш а.

Цу Управлене балхаш деш болча нохчаштеи гIалгIаштеи дика новкъосталаш ду директора новкъост Сардалашвилеи иштта партийни организацен секретарь волча нов. Воронинеи. ЩIенош де лерхIаш болчарна ссуда деннад доахан эца Iаьдало хьожадаь дола цхьа бIаьи ах-бIаь тума ахча тийннад. Цхьабакъда, цунах кхоачам ца хулаш бахьан а доацаш, кулгалхоща бIагалбаьнна хьувзача Досаев санна болча новкъосташта ха-м деза из гIулакх а новкъостал а долга.

Дерригхьалкъан цIай

СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарна хоржамий участкий наIараш хьаеллалехь дуккха хьалхатIа арабайлар улицашка Сахалинеи Курильски гIайренийи эзараш хула чкъаьрийдоахараш, шахтераш, каьхатдераш, китобойцаш, хьехархой. ХIаране безам бар хьалхагIа кхадж тасса. 6 сахьати 40 минути яьлча сигала гучабаьлар дIабодаш бола седкъа. Сахалина тIа гIолла дIаяхар Лаьттан шоллагIа искусственни спутник. Къахьегамхоша дега чу доккхал деш накъа яьккхар советски мехка низ хьахьокхаш йола из белгало.

Москве баха нах тхьайса бар Приморьен эзараш бахархой хоржамий участкашка баьхкача хана. Шоай граждански декхар кхоачащде баьхкар Бикински къух чура удэгейцаш, Сихотэ-Алина рудникий горнякаш, Артема а Сучана а шахтераш. Уссурийски тайгера хьутедархой. Владивостоке кхаьчар дунен тайп-тайпарча моттигашка долча кемаш тIара кхадж тассарах йола хьалхара телеграммаш.

Доккха цIай хиннадар хоржамех Ненецки къаман округа центре, городе Нарьян-Маре. Дуккхабараш баьхкабар хоржамий участкашка сарьчийи фордий оакхарийи цIокIех даь шоай къаман барзкъаш тIа а дувхаш. Каст-кастта бIаргагора саьрчи жIалеши доахка соалозаш — ужаш бар кхадж тасса болха колхозникаши чкъаьрийдоахараши.

6 сахьат даьлча Комсомольск-на-Амуре йолча 79 хоржамий участкашка лекхар дог айдеш йола Советски Союза гимна мелоди. Кхадж тасса болабелар.

Даьхенна гаьнна долаш хьатIадера хоржамий ди дуккхача черноморски кемашка. «Николай Бурденко» яхача турбохода морякаша кхадж тессар Генуера Марселе дIакхоачаш. «Восток» яхача кеман морякаша кхоачащдир шоай граждански декхар Индийски океане болаш, хIаьта «Зырянин» яхача кеман морякаша — Индонезе болхаш. Цейлон гIайрена юххе дар хоржамаш долалуча хана Демократически Республике Вьетнаме додаш дола «Станислав» яха теплоход.

Лекхача баянаца, доахача иллешца баьхкар хоржамашка Иркутскера Братске кхаччалца электролини хьалъяьи Братски ГЭС-а котлована чу хьалхара бетона кубометраш Iочуйиллаи бола къона харжархой. Хоржамаш долалуш станцен Братска хоржамий участке баьхкар къона мари сесаги—плотник Абраев Кими бетонщица Белоконь Галяи. Ужаш баьхкаб укхаза мехка тайп-тайпарча моттигашка, тайп-тайпарча къамех а ба уж, цхьабакъда из новкъа хиланзар бурята Кимаи украинкана Галенеи укхаза шоай ираз лаха. Участкови хоржамий комиссен председатело нов. С. Толкачевс моаршал хьаттар царга, хоржамий бюллетенеш дIа а луш. Шоай аргIах цар Толкачев вийхар шоаш че еча.

Даиман баьццара йола сопкаш малхо сийрда ма яьхxe а баьхкар къаьнача уральски города Златоуста къахьегамхой хоржамий пункташка. Укхаза СССР-а Лакхехьарча Совете хоржаш ва сталевар И. О. Шубин. Цу бийсана цхьан сменах цо лоаладир нормал шозза дукхагIа дола болат.

Безаме хьаеллаелар города Горькен 420 хоржамий участкий наIараш. Дийнахьа 12 сахьат даьлча цигача кхадж тесса баьлар 80,3 процент харжархой. Берригача советски къахьегамхоша санна Горькен бахархоша дездир хоржамий ди гIордаьнача къахьегама совгIаташца. Автомобилеш хьалъераша кийчъяьй плана совгIа бIаьш грузовойи легковойи автомашинаш, комбайней моторий йоккха парти. Эзараш тракторни деталеши кхыйола запасни частеши елар планал совгIа Сорман болхоша.

ЦIай хоалуш дар 70 километр йIаьха йолча городе Сталинграде а — къилбаседе йолча Сталинградски ГЭС-ера къулбехье йолча кердача нефтеперерабатывающи завода цехашка кхаччалца. Дийнахьа 12 сахьат даьлча кхадж тесса баьннабар 90 процент совгIа города-турпалхочун харжархой.

Сецца гIайттар № 1 йола хоржамий участок йолча Курска къилбаседан йисте баха харжархой. Укхаза хоржаш ва гIорваьнна вола машинист Г. М. Гладилин. Диъ шу хьалха, тIеххьара хоржамаш долча хана указа эрий-аре яр. ХIанз цигача нах баха бIарчча квартал я, юртбоахама института корпуси студентий общежитей цIеноши да. Хоржамий участке эггара хьалхагIа баьхкар студенташ. Iуйрийна 10 сахьат даьлча № 1 йолча хоржамий участке дукхагIа бола харжархой кхадж тесса баьннабар.

Доккха дерригхалкъан цIай санна, халкъий доттагIлен сийрда цIай санна дIадахар Юкъерча Азен республикашка хоржамаш. Хоза кийчъяь я Узбекистана столица Ташкент. Цхьаннена тIехьа шоллагIавар волаш кхадж тессар тайп-тайпарча участкашка Даьхенцеи партецеи йолча цIенача уйлашца машиностроителаша, текстильщикаша, железнодорожникаша, энергетикаша, тайп-тайпара профессеш йолча наха. Дика дакъа лаьцар хоржамашца республикан эггара къонагIа йолча города Янги-Ера — Мецача арен центра къахьегамхоша, Ферганськи къуха бахархоша, Бухарски областан чабанаша.

Коммунистически партенна гонахьа кхотаенна йола демонстраци хилар Казахстана, Таджикстана, Киргизен городашка а юрташка а хиннача хоржамех.

Доккха дерригхалкъан цIай долаш чакхдайлар Ленинграде хинна хоржамаш. Шийтта депутат белгалваьвар ленинградцаша паччахьалкхен Iаьдала лакхагIа йолча органе харжа. Царна юкъе ба — Социалистически Къахьегама Турпалхо С. М. Кирова цIерах йолча «Электросила» завода гIорваьнна вола токарь Н. И. Першин, «Светлана» яхача завода монтажникий бригадир Г. С. Емельянцева, СССР-а Iилмай Академен электромеханикан института директор академик М. П. Костенко, йоазонхо Н. С. Тихонов кхыбараш а. Делкъа-ха хилалехь бIаьш эзараш хулча ленинградцаша кхоачащдир шоай граждански декхар.

ГIоза дерригхалкъан цIай хинна дIаэттар СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дара ди Украине. Масса а хоржамий участкашка кхадж тассар чакхдаьлар йоккхача патриотизмаца. Iуррехь а хьалйизар улицаш Киева бахархоша. Ужаш сихха болхар шоай граждански декхар кхоачащде.

Сталински областан Чистяково яхача города шахтерски клубе йолча хоржамий участке массанел а хьалхагIа баьхкар забое сменах дIаотта безараш. ХIара тонна кIорах шийх дIабода мах кIезигбарна социалистически яхь лелаярна шоашкара гIулакх дIадоладаь бола А. Кольчика бригада берригa бригадан членаш а болаш тIаера. Кердача къахьегама коталонашца хоржамий денна духьалбаьхкар индустриальни Харькова машиностроителаш.

Закарпатски областан Свалянски района Черник яхача юрта берригача харжархоша кхадж тессар Iуйранна 8 сахьат доаллаш. Цу юрта хоржаш ва Закарпатьен дикала цIи хеза вола электропильщик, Свалявски леспромхозе бригадир Ф. С. Цанько.

ЦхьоагIо йолаш чакхдоал кхадж тоссилга Белоруссен городашка — Минске, Гомеле, Бресте, Могилеве иштта кхычахьа а. ЧIоагIа дог айденна кхоачашду шоай граждански декхар Молдавен городийи юртийи къахьегамхоша. Хоржамий дийнахь наьха дог айдаларца хоржамаш чакхдаларах хоамаш хилар Архангельскера, Ростовера, Улан-Удэра, Таллинера, Ригера, Ивановера, Пензера, Петрозаводскера, Куйбышевера, Тбилисера, иштта мехка кхыча городашкареи юрташкареи.

Шоай тIехдикача Даьхенах а Коммунистически партех а йола уйлаш керта чу йолаш хоржамий участкашка ухар азербайджанцаши латышаши, узбекаши эстонцаши, молдаванаши гуржийи, литовцаши казахаши — берригa союзни советски социалистически республикай къахьегамхой.

ТАСС.

1958 шера 16 марта хиннача хоржамий итогех бола СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара Центральни хоржамий комиссен

ХОАМ

17-чеи 18-чеи марта Центральни хоржамий комиссега Союза Советеи Къамий Советеи хоржамаш дара Окружной хоржамий комиссешкара пхелагIча созыва СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дара юххера итогаш хьакхаьчай.

Ерригача СССР-е хоржархой 133.836.325 саг хилар. СССР-а Лакхехьарча Совете депутаташ хоржаш дакъалаьцар 133.796.091 саго, е берригача харжархоех 99,97 процент.

Союза Совете хоржамаш деча ерригача хоржамий округашка коммунистийи парте боацарийи халкъа блока кандидаташта кхадж тессар 133.214.652 саго, хоржамашка дакъалоацаш хиннача харжархоех 99,57 процент да из. Союза Совета депутаталла кандидаташта духьала кхадж тессаб 580.641 саго. СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положенен 88 статьяс яххача бесса 798 бюллетень бокъонца йоацаш лаьрхIай.

Къамий Совете хоржамаш дара ерригача хоржамий округашка коммунистийи парте боацарийи халкъа блока кандидаташта кхадж тессар 133.431.524 саго, хоржамашка дакъалоацаш хиннача берригача харжархоех 99,73 процент да из. Къамий Совете депутаталла кандидаташта духьала кхадж тессаб 367.736 саго. СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положенен 88 статьяс яххача бесса 831 бюллетень бокъонца йоацаш лаьрхIай.

СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дара союзни республикашкара итогаш укх тайпара я:

СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАШ	Харжархой дукхал	Кхадж тоссаш дакъалаьцад		Коммунистийн парте боацарийн блока кандидаташта кхадж тессаб			
				Союза Совете		Къамий Совете	
		Абс. цифрашца	Харжархой дукхалца нийсдича % %	Абс. цифрашца	Кхадж тессарашца нийсдича % %	Абс. цифрашца	Кхадж тессарашца нийсдича % %
РСФСР	76.271.336	76.243.637	99,96	75.785.506	99,40	75.988.512	99,67
Украински ССР	27.989.652	27.984.894	99,98	27.936.040	99,83	27.946.035	99,86
Белорусски ССР	5.277.630	5.276.902	99,99	5.268.396	99,84	5.267.110	99,81
Узбекски ССР	4.409.068	4.408.655	99,99	4.399.674	99,80	4.400.279	99,81
Казахски ССР	5.282.391	5.282.055	99,99	5.261.950	99,62	5.256.038	99,51
Грузински ССР	2.547.637	2.547.588	99,99	2.546.296	99,95	2.545.960	99,94
Азербайджански ССР	2.111.707	2.111.243	99,98	2.105.964	99,75	2.107.898	99,84
Литовски ССР	1.736.751	1.735.999	99,96	1.734.404	99,91	1.734.133	99,89
Молдавски ССР	1.697.111	1.696.659	99,97	1.685.349	99,33	1.694.271	99,86
Латвийски ССР	1.528.864	1.527.687	99,92	1.526.275	99,91	1.526.183	99,90
Киргизски ССР	1.162.353	1.162.180	99,99	1.158.144	99,65	1.157.300	99,58
Таджикски ССР	1.070.965	1.070.945	99,99	1.068.926	99,81	1.067.900	99,72
Армянски ССР	1.009.013	1.008.853	99,98	1.006.625	99,78	1.007.300	99,85
Туркменски ССР	856.251	856.174	99,99	852.428	99,56	853.632	99,70
Эстонски ССР	885.596	882.620	99,66	878.675	99,55	878.973	99,59
Еррига СССР-е гIолла	133.836.325	133.796.091	99,97	133.214.652	99,57	133.431.524	99,73

Автономни республикашкара, автономни областашкара, къамий округашкара Къамий Совете хоржамаш дара ерригача хоржамий округашка берригача 11.618.853 харжархочох хоржамашка дакъалаьцар 11.616.306 саго, е берригача харжархоех 99,43 процент. Коммунистийи парте боацарийи халкъа блока кандидаташта цу округашка кхадж тессар 11.550.546 саго, е хоржамашка дакъалоацаш хиннача берригача харжархоех 99,43 процент да из. Аавтономни республикашкара, автономни областашкара, къамий округашкара Къамий Совете депутаталла кандидаташта духьала кхадж тессар 65.704 саго. СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положенен 88 статьяс яххача бесса 56 бюллетень бокъонца йоацаш лаьрхIай.

ХIара хоржамий округера хьаяьхкача материалашка къаьст-къаьста хьежа а хьежа СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йолча Положенен 38 статьяс яххача беса Центральни хоржамий комиссес ерригача 1.378 хоржамий округашка СССР-а Лакхехьарча Совете депутаташ харжар дIаяздаьд. Союза Совете хержав 738 депутат, Къамий Совете — 640 депутат.

СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш дара Центральни хоржамий комисси.

16-ча марте республикан городашкеи районашкеи



ГРОЗНЫЙ

Грознен Ленински районерча Калинина цIерах йолча поселке дукха ба кердача цIеношка баха хайша нохчийи гIалгIайи. Кхадж тасса болабалехь дуккха хьалха гулбелар уж хоржамий пункте хьалхашка. Эггара хьалха кхадж тессар къьнача коммунисто пенсионеро Межидов Махьмада. Хоржамий бюллетенеш урна чу Iочукхоссаш Махьмада аьлар:

— Тахан доккха цIай да. Къьстта деза да ер ди нохчаштеи гIалгIаштеи: СССР-а Лакхехьара Совет харжарал совгIа, цар шоай даьй мехка цIа а баьхка, шоай Лакхехьара Совет а хорж.

Коммунистийи партебоацарийи блока кандидаташта тIехьа кхадж тоссаш, аьлар нов. Межидовс, аз кхадж тосс вай партен политикана тIехьа, коммунизм чехкагIа хьалъярна тIехьа.

Сецца ера ший граждански декхар кхоачашде духхьаш кхадж тоссаш йола Зилбухарова Яха. Вай партенеи правительствонеи раьза а йолаш, аьлар Яхас, тосс аз дикагIа болча къонгаштеи мехкараштеи тIехьа кхадж.

Хьалхарчарца кхадж тессар духхьаш кхадж тоссаш болча къонача харжархоша педучилищен студенткас Чалаева Светланас, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен банка болхлочо Сапаева Iайнас кхыбараша а.

КОСТОЕВ I.

Сурташ тIа: кхадж тоссаш ба (аьрдехьа) къьнара коммунист пенсионер Межидов Махьмади (аьттехьа) духхьаш кхадж тоссаш йола Зилбухарова Яхеи.

Плиев И. сурт.

* * *

16-ча марта вай мехка цхьоагIонца чакхдаьлар СССР-а Лакхехьарча Совета хоржамаш. Доккха цIай дар селханар ди вай Нохч-ГIалгIай республике бахача наха а, хIана аьлча цар хержар Советски халкъан дикагIа бола къонгаши мехкарийи СССР-а а, Нохч-ГIалгIай Автономни республикан а Лакхехьарча Советашка депутаталла.

Барттайна, цхьоагIо йолаш деррига Советски халкъ а санна вай республикера нах болга хьахьекхар цу дено.

Делкъел тIехьагIа 2 сахьат даьннача хана республикерча берригача харжархоех 94 процент нах кхадж тесса баьлар.

Советски Союза Коммунистически партена гонахьа шоай мугIараш кхы чIоагIагIа кхота а даь таханарча денга баьхкаб вай мехкара нах, — аьлар селхан Грознерча № 22 йолча хоржамий участке бюллетенаш чутейсача Белозерова Акулина Ефимовнас. Аз кхарж тосс вай даьхен дикагIа болча къонгаштеи мехкараштеи. Мишта барт тайна, цхьоагIо йолаш советски мехкара нах вай республикера къахьегамхой ба ховргдар селхан Грознерча № 8 йолча хоржамий участке нийсвенначоа. Участок чуулла ворхIлагIча юкъерча школан кхоалагIча этажа тIара хьахозаш музыка, илеш дар, халхараш, кхыбола сакъердам, хоза тоаяь, кийчъяьяр участок. Иштта дика чакхдаьлар хоржамаш вай республикерча масса йолча хоржами участкашка.

Вай езача Коммунистически партен, советски правительствонна доккха баркал оал аз боккхийча а, цамогаш болча а наха пенсеш телаш а кхы гIулакхаш деш а новкъосталаш дарах, — аьлар пенсионер волча воккхача харжархочо Хамбеков Султана. № 65 йолча хоржамий участке эггара хьалха бюллетенаш чутайсар Султана.

Хоза, барттайна, цхьоагIонца баьхкар селхан 16 марта ялх сахьат далалехьа вай дикагIа бола къонгаши мехкарийи Лакхехьарча Советашка депутаталла харжарна бюллетенаш чутовса Ачалкхерча хоржамхой. 6 сахьат доаллаше а хоржамий комиссен председатель волча нов. къоста Гогиевс бюллетенаш чутовса дIачубийхар харжархой. Эггара хьалха бюллетень чутессар дешархочо Беков Бек-хана. Ловзар тайп-тайпара сакъердамаш дар участке. Иштта цхьоагIонца чакхдаьлар хоржамаш Назране, Малгобеке, Первомайске, Плиеве, Кантышеве кхыча юрташка а. ДоттагIал, машар, ираз яха дешаш хозар селхан эрсий, гIалгIай, нохчий кхы къамий меттал.

Селхан вай Советски мехка хиннача хоржамаш хьахьекхар Советски Союза коммунистически партен гонахьа кхотабенна цхьоагIо йолаш деррига советски нах болхалга.

Грознера Ленински районерча № 7 йола хоржамий участке, чIоагIа хоза а сакъердеме а яр, дукха нах гулбелар цига 6 сахьат далале. Хоржамий участкан секретарь йолча Беловас хьакхайкадир Iуйрийна 6 сахьат даьннад кхадж тосса ха хьатIакхаьчай вай аьнна.

ТIаккха эггара хьалха бюллетень хьаийцар 13-ча марта 18 шу даьннача нов. Алещенко Евгенья Федоровнас, цо аьлар: са 13-ча марта 18 шу даьннад, са вахара юкъе эггара чIоагIагIа гIоздаьнна ди да таханар дар. ХIанзолца хоржамашта юкъе дакъалоацаш хиннаяц со, таханар вай республикерча барригача харжархошца цхьана СССР-е Нохч-ГIалгIай АССР-еи Лакхехьарча Советашка хоржамаш деча дакъа лоацаш я со.

Хоржамашта юкъе дакъалацара йоккха бокъо я, цо къьгга хьахьокх вай мехкарча дерригача къамий цхьаттара бокъо хилари уж кортамукъа хилари. Цхьаккха а капиталистически мехка хинна а яц е хила йиш а яц къахьегамхой цу тайпара бокъо. Россе советски Iаьдал отталца къамий вIалла а хиннаяц хIанз йолча тайпара бокъонаш, къаьстта калнаьха. Тахан дерригача хьалкъо хоржамаш дара ди дездеча дийнахьа, аз дег тIара баркал оал вай мехка халкъий вахар тоадарна Iалаьмате чIоагIа терко еча Коммунистически партенеи Советски правительствонеи. Аз эггара хьалха тоссаш бола кхадж даьхен дикагIа болча къонгаштеи мехкараштеи тосс.

ЦУРОВ.



НАЗРАНЬ

Назрань. (Телефонаца). Назрановски района къахьегамхоша дог айденна дездир хоржамий ди. Хоза кийчъяьча хоржамий участкашка кинокартинаш хьийкхар, концерташ увттадир, ловзараш хилар. Йоккха концертни программа хьийкхар Яндаререча харжархошта Сунженски района Карабулака станицерча художественни самодеятельностен коллективо.

Дийнахьа 12 сахьат даьлча районе 80 процент харжархой кхадж тесса баьлар, хIаьта Наьсар-Кертерча № 176 йолчеи Плиеверча № 159 йолчеи хоржамий участкашка делкъа-ха хилалехь берригa харжархой кхадж тесса байлар.

Кхадж тассар доладалалехь митинге Коммунистически партенеи Советски правительствонеи раьза болаш къамаьлаш дир къаьнагIа болча харжархоша Амерханов Ахьмада, Мальсагов Мусас, хIаьта эггара хьалхара кхадж тоссача къонача харжархоша Евлоев Рашида, Агиева Тазирата (Наьсар кертерча юкъерча школан 10 класса дешархой). Агиева Тазирата аьлар:

— Тахан аз хьалхара дакъа лоац хоржамашца. Са дог раьза а долаш кхадж тосс аз коммунистийи парте боацарийи блока кандидаташта тIехьа. Из бокъо тхона, гIалгIай мехкарашта, коммунистически партес еннай.

Назрановски совхоза Плиевски отделенерча дояркас Матиева Захрата аьлар, вай Даьхен дикагIа бола къонгаши мехкарийи Советски Iаьдала лакхехьарча органашка хоржаш, аз кхадж тосс халкъашта юкъерча доттагIален тIехьа.

— Американа вай мехко лоаттаеча машара яхье аз дош лу, — аьлар Захрата, — укх шера хIара Iаттагара 2500 килограмм шура яккха.

Цхьабола харжархой бIарчча дезалаш тIехь баьхкар хоржамий пункташка. Эггара хьалхарчарца кхадж тессар Сампиевар, Бацаевар, Хамхоевар кхыбарий а дезалаша.

АЛИМУРЗИЕВ Б.

МАЛГОБЕК

Iуйрийна ялх сахьат даьлча Малгобекски района Ингушски совхоза клубе уллача хоржамий участкан наIараш хьа а йийла харжархой кхадж тасса тIахьех хоржамий комиссен члено Ахильгов Ахьмада.

Эггара хьалха хоржамий бюллетень хьаэц 83 шу даьннача Яндиев Хьажий Асхьаба. Цун сийрда яьннача юхьа тIа гу из гIадваха хилар. Хьагулбеннарашка къамаьл ду цо.

— Тахан деррига советски халкъ дог гIоздаьнна да. Вай, нохчийи гIалгIайи дог шолхонца гIоздаьннад. Сийлахь-йоккха коммунистически парти кIоаргга хьаькъал долаш, нийсхо лелаеш, къахьегача наьха ца хаддаш йоакхо еш хиларо нохчаштеи гIалгIаштеи торо хилийтар СССР-а Лакхехьарча Совете санна юхаметтаоттаеш латтача Нохч-ГIалгIай республикан Лакхехьарча Совете хоржамаш де. ЧIоагIа гIадвахарца коммунистийи парте боацарийи йохаргйоацача блока кандидаташта кхадж тосс аз. Из дарца аз кхадж тосс, вай халкъ сийрдача вахарга дугача кIоаргга хьаькъал долча Коммунистически партена, дунен тIа машари иразе хилийтара духьа.

Цун тIехьа кхадж тосс 80 шу даьннача Хамчиев Баций Додас, 18 шу даьннача Картоева Бути Валентинас... Iуйрийна ийс сахьат даьлча 90 процент гаргга харжархой кхадж тесса баьлар. Цар шоай кхадж тессар эрсашта Петр Григорьевич Москатовна, Александр Иванович Яковлевна, нохчочоа Гунаев Дауда Iумаранна, гIалгIачоа Гогиева, Iаддалмажита Аьсетанна. Кхаь къамах болча кандидаташта кхадж тоссаш цар цIаькха а хьахьекхар ленински къамий политика вай мехка котьяьнна хилар.

Сарралца дIадехьар халкъа цIай дезделга. Укхаза къьгга гучадьлар советски нах Коммунистически партена, Советски правительствона доазув доацаш мутIахьа хилар, вай мехкарча къамий доттагIал дохаргдоацаш чIоагIа хилар.

П. ГАГИЕВ.

КАНТЫШЁВО

№182 йолча Кантышеверча (Назрановски район) хоржамий участке хьагулбенна дукха нах ба: шой белха моттигаш тIа беррига хоржама участка членаш; кхадж тасса баьхка 60—65 саг харжархо, царна юкъе 70 шерала тIехбаьнна боккхий нах: Кодзоев Товбота Хьасан, Чумаков Новраза Iаьла, Гадиев Iалпхами Муни иштта кхыбараш а.

Кхадж тасса ха хьатIаотталца харжархошта паргIата, сакъердаме салаIара дика моттиг кийчъяй укхаза пандарца, ловзарца, халхарца сакъердаш, дог гIоздаьнна айденна дIахьо цар ха.

89-шу даьннача Кодзоев Хьасана кагийча харжархошка аьлар:

— Таханара ди сийлахь-доккха ди да ерригача Советски Союзе мел бахача наха, хIаьта хьалха, паччахь волча хана цхьаккха а бокъо йоацаш хиннача вай нохчийи гIалгIайи къама къаьстта доккха ди да ер. Тахан вай вIашахкхийттад СССР-а НГIАССР-а Лакхехьарча Советаш харжа. Воашта юкъера диках бола вой новкъостий Iаьдала доал де хорж вай, массане а цхьатарра бокъо а йолаш. Коммуннистически парте доал деча Советски Союза мара хила йиш йолаш хIама дац из.

Хоржархоша чIоагIа тIоараш тох, дог гIоздоаккхаш пандара йиш локх, нах кхадж тасса болалу.

11 сахьат дийнахьа даьлча кхадж ца тоссаш 20—22 харжархо мара висавац цу участкерча 970-нех.

1 сахьат дийнахьа доллаш цхьаккха а саг цавусаш . 100% кхадж тасса чакхбаьлар № 182 йолча Баркинхоев Хаматхан председатель волча участке.

Я. ОСМИЕВ.

ЯНДАРЕ

1958 ш. 16-ча марта хоржамий ди дика чакхдаьккхар Назрановски совхоза Яндырски отделенен болхлоша. Цар массане а дог гIоздаларца кхадж тессар новъосташта Яковлевна, Москатовна, Котиковна, Гогиевана. Дика кийчъяь яр кхадж тосса участок. Тайп-тайпара лозунгаш а, плакаташ а, иштта байракхаш а егIа хоза тоаяьяр кхадж тосса моттиг. Боккхийча а кагийча а наха цига дика вIашагIделла оттадаьдар Нохч-ГIалгIай къаман ловзараш. Ловзараш чакхдаьнначул тIехьагIа Яндаре концерт а дахьаш баьхкар лоаллахара Карабулак яхача станцера кагирхой. Цар тайп-тайнара номераш увттайир шоашта юкъе иллеш балаш а акробатически номераш еш а бола нах а болаш. СССР-а а вай Нохч-ГIалгIай АССР-а а Лакхехьарча Советашка хоржамаш хулча дийнахьа, шоаш хоржача Даьхен тешамегIа болча къонгашта, чIоагIа раьза болаш кхадж тессар Яндарерча харжархоша.

ГАНИЖЕВ IАЬЛА.

ПЕРВОМАЙСК

Первомайски районе делкъийна шийт сахьат доалаш районе бахача харжархоех ши эзари кхо бIаьи кховздкъеи вурийтта саго кхадж тессар коммунистийи парте боацарийи блока кандидаташта. Iуйранна ялх сахьат доаллаш голос дIаяла венавар 64 шу дола Гандаров Махьмад.

Ше бюллетенаш Iачутессачул тIехьагIа цо аьлар: Аз кхадж тессар дерригача дунен тIа машар хилийтарна, из машар лоаттаберашта.

Керда йиллача «Заря» яхача колхоза доаханга хьожаш вола дездкъа шу даьннача Байнороев Мусас йоахар: Безаме да вахар. Вай дай мехка цIа а даьхка мохк юхаоттабеш дог доагIа дуккха а ваха, кхы а чIоагIагIа къахьега.

Евлоева Товсаре укх шера барайтта шу даьннад. Массанел а хьалгIагIа хоржама участке ера из ше духхьашха тоссаш бола кхадж коммунистий а парте боацарий а блока кандидаташта тасса аьнна.

— Доккха ираз да вай мехка маIача наха нийсса бокъо а йолаш паччахьалкхен органаш харжарна кхалнаьха кхадж тасса йиш хилар, — аьлар Евлоева Товсарес. Тахан айса кхадж тоссаш со дог тийшаь я кхы а хозагIа къонабарий вахар хург хиларах, кхы а аттагIа къабеннарий салоIам хург хиларах.

М. ХАМАТХАНОВ.

Советски Союза берригача нефтяникашка

Татарски, Куйбышевски, Краснодарски экономически административни районий мехкдаьттани газовойи промышленноста предприятей болхлой коллективий кхайкарал

Хьамсара новкъостий!

Дунен тIа эггара хьалха социализм котъяьннача, хIама хьадара къахьегама ший пхелагIча итт шере баьннача вай мехка халкъаша доагIа доаккхал а деш, исторически шоашта карагIдаьннарий итогаш яьй. Социалистически экономика тешшаме дегIайоагIа кердача, кхы чIоагIагIа низ болча новкъа.

Коммунистически партес хьалхле а лелаеш, Советски халкъо толамца кхоачашду ССКП XX-ча съезда соцамаш. ДIадахача шера ханал хьалха кхоачашъяьй валовой продукци арахецара паччахьалкхен план, лоархIам боллаш тIехкхоачашъяьй промышленни производство дегIаяра задани.

Дерригача советски халкъо хьал а лоацаш, Коммунистически партес промышленностеи гIишлонаш хьалъяреи управленеш эргаяккхарах хьахиннад уж толамаш дукхагIа долча даькъе. ХIанз вIаштIехьа даьккхад производствон гуча яханза йолча торонех дикагIа пайда эцалга, мехка хIама хьадеш дола низаш айдара йола дуккхача наьха творчески инициатива кхы а чIоагIагIа дегIайоалаяр.

1957 шерара план кхоачашъеш лоархIам боллаш дола дакъа лаьцар ханал хьалхагIа паччахьалкхен план а шоай социалистически декхараш а кхоачашдаьча мехкдаьттани газовойи промышленноста болхлоша.

1957 шера мехкага кхаьчар планал совгIа миллион тоннал дукхагIа мехкдаьттеи бIаь эзараш тоннал дукхагIа мехкдаьттан продукташи 1956 шера хинначул 1957 шера мехкдаьтта даккхар 14,5 миллион тонн лакхденнад, мехкдаьттан продукташ яхар а мехкдаьттани газовойи скважинашта бурув тохара сихал а айденнад.

Иштта мехкдаьтта даккхар а мехкдаьттах продукташ яхар а хиннад нефтяникаша шоаш кхо ца беш къахьегарах, производствон технологи а техника а тоаярах, къахьегам нийса вIаштIехьабаккхарах, дIахо а Iилмеи, изобретателийи рационализаторийи творчески инициатива дегIаярах.

Тхо гIаддаха да, Татарски, Куйбышевски, Краснодарски экономически административни районий мехкдаьттани газовойи промышленноста предприятий болхлоша социалистически яхье шоаш тIаийца декхараш а иштта толам болаш кхоачашдаь хилар, планал совгIа мехкдаьттан а мехкдаьттан продуктай а бIаьш эзараш тоннаш енна хилар дIахайта йиш йолаш.

Социалистически яхье доккхий толамаш даьхад производствон дикагIа болча болхлоша: бурув деттача мастераша Гимазовс М. М., Нургалеевс М. Ф., Гайфуллина Т. З., Ермаковс В. И., Гринь М. П., Саберзяновс А. С., Костина В. М., Юртаевс В. Ф., Радионовс В. С., Солохина В. Н., Апанасенкос П. М., мехкдаьтта доаккхача мастераша Валеевс К. А., Акоповс А. М., Реутовс А. В., Гайдыма И. М., Сесина Н. А., Гуськовс В. А., Кузаваткина Р. И., мехкдаьттах продукташ йоахача боккхагIча оператораша Чучерина А. П., Маховс Я. В., Жмуркина М. Е. дуккхача кхыбараша а.

СССР-а Лакхехьарча Совета Юбилейни сессе нов. Н. С. Хрущевс яьча доклада тIа оттаяь я промышленность, юрта боахам чехкка лакхбара, вай мехкарча халкъий вахархьал дIахо а тоадара Iалаьмате йоккха программа.

ЛоархIам боллаш моттиг къоастаю мехкдаьттани газовойи промышленностана, халкъа боахаман эггара пайданех долча доакъоех дакъа из хиларах тарра. Укх гаргарча 15 шера мехкдаьтта 350—400 млн. тонна, газ 270—320 млрд. кубометр йоаккхаргья цхьан шера, из да мехкдаьтта даккхар 4-за, хIаьта газ яккхар 13—15-за дукхагIа хургдолга.

Азотни удобренеш, пластмасса, синтетически волокно, каучук, спирт, металлана а кхачан продукташта а когаметта йолха кхыйола продукташ яха мехкдаьттеи гази шерра юкъейоалае еза. Доагам хиларах тарра, газ юкъейоалаяро промышленноста кхыча доакъашка лоархIам боллаш тоадергда технологически гIулакх, продукци арахецар лакхдергда, цунга дIадодар лохдергда.

Городашка а нах бахача пункташка а газификаци е лерхIача балхаша советски наьха вахар кхы тIа а тоаде эша дика торонаш лургья.

Мехкдаьттеи гази яккхар укх гаргарча шерашка чехкка лакхдарна декхараш кхоачашдеш чIоаггIа къахьега дезаргда нефтяникий геологоразведочни балхаш дикагIа тоадеш, мехкдаьтта а газ а йолла йIаьхий моттигаш кийчъеш, йолаш яраш тоаеш, технологически керда процессаш увттаеш, къахьегама овсарле лакха йола машинаш хьаеш, производстве механизаци а автоматизаци а еш, материалаш кхом а беш дIайохийташ, гIишлонаш еча дIадодар кIезгдеш.

ДIадахача 1957 шерара социалистически декхараш кхоачашдара итогашка а хьежа, хIара бригадан, установкан, участкан, промыслан, бурув тохача предприятен, завода торонаш а лаьрхIа, оаха Татарски, Куйбышевски, Краснодарски экономически административни районий халкъа боахаман советий мехкдаьттани газовойи промышленноста предприятей болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха декхараш кхоачашде дош лу:

Татарски экономически административни района мехкдаьттани газовойи промышленноста предприятешка гIолла

1958 шерара паччахьалкхен план ханал хьалхагIа кхоачашъе а, планал совгIа 200 эзар тонна мехкдаьтта а дала, 25 декабре газ яккхара план кхоачашъе.

Средстваши материалаши кхояра счетах планал совгIа 38 эзар метр бурув тоха, хIара бригадо юккъера лерхIаш шера 14 эзар метр эксплуатационни тохаши 6,5 эзар метр тохкам бе тохаши дола бурув тоха.

1958 шера планал тIех мехкдаьтта доаккхача 0,5 процента бурув тохача 3 процента къахьегам овсарле лакхъе. 1958 шера план духьал мехкдаьттан тоннага додар 0,5 процент лохде.

Мехкдаьтта запас Iоаяра план 110 процент кхоачашъе, мехкдаьтта доалла керда цхьа моттиг хьаелла, кIоаргга лаьттан кIалха тохкам бе пхи структура кийчъе.

Металл, тампонажни цемент, кхыйола материалаш кIезгагIа дIаяхийта лерхIаш, 1958 шера 75 процентал кIезгагIа доацаш кIезгьяь диаметр йолча осташца бурув тоха.

Мехкдаьттан тIоанашкара давлени хьаллоаттае 1958 шера дийнахьабус тIоана юкъе планах 134 эзар кубометр йолча 140 эзар кубометр хий чухеца, оттаьча планал совгIа 1 миллион кубометр хий тIоанашта юкъе чухеца.

1957 шера 400 хиннача когаметта 1958 шера 900 автоматизированни скважинаш хилийта.

Наха чубаха а культурни-вахара эша а гIишлонаш хьалъяра паччахьалкхен план ханал хьалхагIа кхоачашъе.

Куйбышевски экономически административни района мехкдаьттани газовийи промышленноста предприятешка гIолла

1958 шера мехкдаьтта даккхара паччахьалкхен план 250 эзар тонна тIех кхоачашъе; Iаламан газ яккхара шера йоагIа план 25 декабре тIакхоачаш кхоачашъе, планал совгIа 10 млн. кубометр газ яла; попутни газах пайда эцилга 1957 шерца нийсдича шоззанел кIезгагIа доацаш лакхде.

Мехкдаьттан скважинаш яхара план ханал хьалхагIа кхоачашъе — 28 декабре, хIаьта бурув тохилга планал 2 процент лакхде.

Мехкдаьттаи гази йоалла керда 6 моттиг йолаялийта кийчъе.

Мехкдаьттах продукци яккхара план ханал хьалхагIа кхоачашъе а, планал совгIа 300 эзар тонна мехкдаьттах продукци яккха а, кхо тайпа керда продукци яккхар Iомаде.

Газовой кIурз баккхара шера йоагIа план 25 декабре кхоачашъе.

1958 шера планал тIех мехкдаьтта доаккхача 1,3 процент, бурув тохача 1 процент, мехкдаьттах продукци йоаккхача 2 процент къахьегама овсарле лакхъе.

Мехкдаьттан цхьан тоннага, проходкан цхьан метрага дIадодар 0,5 процента мехкдаьттах продукци йоаккхаш дIадодар 1 процента оттаьча заданел лохде.

70 скважинашка цхьан скважина чура шиъ а кхы дукхагIа а тIоа цхьан ханнеи къаьст-къаьстаи баккха болабе, хий чудахийтача скважинашкара мехкдаьттеи хийи къаьст-къаьста хьалдоаккха, тIоанашта юкъе давлени хьаллоаттае лерхIаш тIоанашта юкъера хий дIа-юха ше-шегIа кхоачалга а низаца кхоачаделга а вIаштIехьа даккха.

Планах долчун кхы тIа а хица тIоа бохабу 50 операци, сборни 5 пункте мехкдаьтта хьалъозача балха автоматизаци, эксплуатаце йолча 100 скважинага диспетчерски контролах хьожилга юкъедоаладе, бурув деттача 25 установканеи скважинашта лаьттан кIалха ремонт еча 10 бригадани спуско-подъемни операцешта механизаци е.

Планал тIех мехкдаьтта даккха лаьттан кIалхара коммуникацеш юхатоаярен дIаяха езаш йолча скважиний колоннани счетах 1000 тонна турбаш лаха.

Мехкдаьттах продукци йоаккхача эшача реагентий 1 процента доагама 2 процента расход планови нормах оттаьчул лохъе.

Мехкдаьттани газовойи промышленноста болхлошта чубаха 108,8 эзар кв. метр, цIенош де.

Пионерий Дворец, спортивни зал, 550 моттиг йола кинотеатр, 3 эзар дешархочоа йола 5 школа, 400 дешархочоа йола техникум, 770 моттиг йола 5 берий учреждени, 500 саг тIаэцаш йола поликлинника, культурни вахара эша кхыйола объекташ яь йисте яха а эксплуатаце дIаяла а.

Краснодарски административни района бурув деттача предприятешка гIолла

Средстваши материалаши кхояра счетах шера йоагIача планал совгIа 18150 метр кIоарга бурув тоха, 5 эзар метр структурни - поискови бурув тоха.

Промышленни тохкам кердача 10 майдане болабе, газ-мехкдаьтта доалла 5 моттиг промышленни гIулакха вIаштIехьа яккхеи керда 5 структура промышленни тохкамаи кийче.

Юккъера лаьрхIача шера цхьан бригадо кIоарга бурув тохар 13,9 эзар метрага дIакхоачаде. Планах дола бурув тохара сихал 1,6 процент, къахьегама овсарле 1 процент лакхде, проходкан 1 метрага дIадодар 1 процент лохде.

Бурув тохача дIадодар лохдара счетах 2840 эзар сом экономи е цунца кIоарга бурув тохача 2500 эзар соми структурно-поискови 340 эзар соми экономи а еш.

Производстве рационализаторски предложенеш юкъе йоалаяра счетах 1300 эзар сомал кIезгагIа йоацаш шера экономи е.

Хьамсара новкъостий!

Вайна, мехкдаьттани газовойи промышленноста балхашта, кхоачашдулугдолаш да мехкдаьттеи гази яккхар чехкка лакхде аьнна Партеси Правительствоси оттадаь декхараш. Уж кхоачашде, вайха хIаране ший болх ше кхо ца веш бе беза, чура торонаш леха а царех пайда йибе а беза, халкъа рузкъа кхоаде а деза.

Оаха Татарски, Куйбышевски, Краснодарски экономически административни районий мехкдаьттани газовойи промышленноста предприятей болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха тешам лу дукха езача Коммунистически партенеи Советски правительствонеи, тхоашта тIаийца декхараш сийленца кхоачаш дергхиларах.

Тхо кхайк Советски Союза берригача нефтяникашка 1958 шера ханал хьалхагIа кхоачашъе мехкдаьттани газовойи промышленность дIахо а лакхъе социалистически яхь шерагIа йоаржаярна тIа а хьехаш.

Оаха иштта тIахьех гIишлонаш ечеи монтажнии организацей болхлой тха кхайкарал хьаллаца, тохкамаш дара, мехкдаьттани газовойи промыслай балхаш сихде, газопроводаш, нефтепроводаш, мехкдаьттах продукци йоаккха заводаш наха чубаха а культурни-вахара эша а гIишлонаш хьалъяра план ханал хьалхагIа кхоачашъе социалистически яхь лаца.

Новкъостий нефтяникаш! Даьхенна хьалхашкара воай патриотически декхар кхоачашдергда вай!

ДукхагIа мехкдаьтта, газ, дика нефтепродукташ лургья вай халкъа боахамана!

Татарски, Куйбышевски, Краснодарски, экономически административни районий мехкдаьттани газовойи промышленноста предприятей болхлой, инженеро-технически болхлой, гIулакхерча наьха собранешка дийца а тIаийца а да.

НЕФТЯНИКАША ДИКА КЪАХЬЕГ

Дика болх беш ба Гудермесски района Новогрозненски мехкдаьтта управленен нефтяникаш. Февраль бетта, шийна йиллача ханал 44 ди хьалха, № 147 йолча разведочни скважина 3050 метр кIорга, бурув теха яьлар нов. Карынов мастер вола бригада. Бурув тохача конторан коллективо март бетта 10 дийнахь йола задани 150 процент кхоачашъяьй. Мастер нов. Чеботаев волча бригадас ший нормаш 160 процентага кхоачашяьй. Буровой комитета председатель волча Пруцкой бригадас март бетта план 155 процент кхоачашъе аьнна дош деннад.

Социалистически яхье эттай кхыйола бригадаш а. Масала, нов. Берков мастер волча бригадас, хIара станока бурув тохара проходкан скорость (сихал) бетта 300 метрага кхоачашяьй март бетта. Планал 100 метр совгIа я из скорость.

Ше тIаийца социалистически декхараш 190 процент кхоачашдаьд мастер нов. Сулсин волча бригадас, планал совгIа 1200 тонн мехкдаьтта а деннад цо Даьхенна.

Цхьаккха а бригада, цех, отдел яц «Новогрозненски» мехкдаьттан промыслови управлене план кхоачаш ца еш.

Укх шера 1-ча апреле денз 7 сахьата балха ди оттаде кийчлуш я тха управлени.

Л. ИВАНОВ.

КАГИЙНАХ КОМСОМОЛЕ УХ

Эггара хьалха «40 лет Октября» яхача совхоза Насыр-Кортски отделени вIашагIъеллача цига 10 комсомолец мара вацар. Цар дикка новкъостал дир ялаташта оасар деш, уж чуэцаш. Дукха ха ялалехьа комсомоле кхы а 8 саг хьаийцар. Цул тIехьагIа комсомольцаша къабеннача а цхьаь бахача а боккхача наха цIенош деш новкъостал дир.

Иштта дика балхаш деш лелача комсомольцашта юкъе цхьаккха а кхалсаг яц. Къьнара зене дола гIулакхаш хIанз а леладеш ба цхьабола боккхий нах, цудухьа цар мехкараштa бокъо лац комсомоле баха.

Комсомола Назрановски райкомо кагийнах комсомоле хьаэцарна кхетама болх кIезига лелабу.

ГIалгIай кхалнахага дизза дакъалацийта деза вай мехка коммунизм хьалъярна советски халкъо лоаттабеча къовсама юкъе.

ДИДИГОВ Аслан.

ДIахо колхозни строй тоаярахи машинно-тракторни станцеш эргаяхарахи дола дош дувц дерригача халкъо

Колхозникашеи МТС-а болхлошеи йоах

„Колхозии строй дIахо а дегIайоалаярахи МТС-аш эргаяхарахи“ бола ССКП ЦК февральски Пленума соцами Н. С. Хрущева доклада тезисаши ювцача собранера

Укх деношка вай Советски мехка масса а йолча предприятей, организацей, учрежденей коллективаша Iалаьмате чIоагIа къоабалъеш ювцаш я «колхозий строй дIахо а дегIайоалаярахи МТС-аш эргаяхарахи» йола Н. С. Хрущева доклада тезисаши ССКП ЦК февральски Пленума соцами.

Уж гIулакхаш дувца вIашагIкхийтар 13-ча марта Вознесенск яхача станицан культуран ЦIагIа Малгобекски района «Кавказ» яхача колхоза колхозникийи, Малгобекски МТС болхлойи викалаш.

Шоаш вIашагIкхетара декхар гулбеннарашка дIакхайкадеш а, из кхоачашдарна дIахо де деза гIулакхаш дувцаш а къамаьл дир колхоза председатела, нов. Александр Михайловича Кобыляцке. Цо аьлар:

— Тахан вай бувцаш бола ССКП ЦК февральски Пленума соцами Н. С. Хрущева доклада тезисаши Советски Союза берригача къахьегамхошта довзийта а, юрта боахаман къахьегамхошка шоашта бакъахьа хета предложенеш уж кхоачашдарна юкъе йоалаяйта а арадаьхад вай партеси правительствоси.

ДIа дахача шерашка юрта боахам айбарна, колхозий вахар лакхдарна Iалаьмате боккха болх баьб МТС-аша. ТIехь-тIехьагIа дегIабоагIаш латт колхоза юкъара боахам, колхозникий вахар тоалуш доагIа. ДIадахача 1957-ча шера, 1953-ча шерарчул 2,2 дукхагIа ялат хиннад вай колхоза, шура — 2,3 дукхагIа, дулх — 6-зза дукхагIа, тха — 2-зза дукхагIа даьккхад. ДIадахача шера вай колхоза пайда ахчанца лаьрхIача 5 миллиони 200 эзари сом гаргга хилар. 1953-ча шера колхозникашта трудоденах колхозо 1,1 килограмм ялати 5 сом ахчен деннадале 1957 шера 4 килограмм ялати 5 сом ахчен деннад. ХIанз колхоза боахам, укх гаргарча шерашка шозза-кхозза дукхагIа керттера продукци яккха торо йолаш ба. Цхьабакъда, хIанз латташ йолча системо—цхьан боахаман болх шин учрежденено лелабеш, шин тайпара цунна доал деш хиларо тIехьатетт юрта боахам сихагIа дегIабар. Цудухьа баьб партеси правительствоси МТС-ашкара механизмаш колхозашка йохкарна а, МТС-аш эргаяхарна а баь соцам.

Дукхазза нийслора колхоза хьалхале лелаераша МТС-а доалахь йола, колхоза болх беш йоалла механизм дукхагIа из эшача балха тIа дIахьожае йиш йоацаш моттигаш. Нагахьа санна колхоза агрономо, правленено кхаьча латта кIа хьоккхашехьа а оардаш чуэца яхе а, канех фийгаш Iолегаш из докъаденна латте а раздельни уборках чуэца оалар МТС-а хьалхле лелаераша. Иштта моттиг нийсъелар дахача шера а. Из хулар колхоза балхаща колхозникий йолча тайпара йоакхо а дог лазилга а МТС-а болхлой йоацандаь.

МТС-а болхлоша бу болх дукхагIа кIаьда оахам (мягкая пахота) дегIерташ бора, хIана аьлча, колхоза продуктивность лакхъяларахи лохъяларахи шоаш бехктокхаме боацандаь. Баьча балха царна луш дола хIама тракторни балхаш дукхагIа дарга хьежжа хулар, хIаьта колхозникашта луш дар, колхоза доход а продуктивность а дукхагIа хиларга хьежжа хулар. МТС-агара механизмаши боахами колхозо хьанийцача торо хургья ший балхашта дукхагIа эшшача трактор, комбайн, кхыйола механизм дIаоттае, МТС-а хьалхле лелаерашка ца а хетташ бе беза болх механизаторашка байта.



Сурта тIа: колхозо МТС-гара хьа- эцаргйолча техникан мах бе хержа комиссе механизмашка хьожаш йоалл.

Аьрдехьара аьттехьа: (хьалхашка латт) Малгобекски МТС-а директор нов. Шкаропутов Ю. Н., «Кавказ» яхача колхоза керттера бухгалтер нов. Юдин А. П., Малгобекски горисполкома председатель нов. Шевченко А. И., МТС-а инженер нов. Попов, колхоза председатель нов. Кобыляцкий А. М.

Сурт а текст З. Даурбекова.

— Вай колхозага торо я, — йоах дIахо нов. Кобыляцке, — МТС-агара 3,6 миллион совгIча маьха механизмаши боахами хьаэца. Царца хургья 24 трактор, 12 комбайн, механически мастерскеш, нефтебаза, кхыйола гIишлонаш, юртбоахама механизмаш. Уж хьаэца паччахьалкхено луш дола кредит гарггарча 3—5 шера дIатакха торо хургья колхозага.

— Колхоза балхага хьежжа эшаш йола техника харжеи МТС-агара из хьаэцеи правленена тIадилла колхозникаш раьза хургба а мотт сона, из болх цунга байта тешаргба а мотт, — аьлар нов. Кобыляцке ший къамаьл йистедоалаш.

Цул тIехьагIа къамаьл даьча колхоза ревизионни комиссен председатела нов. В. И. Фомина аьлар: вай колхозникаша хьалха дийца а царна довзаш а да тахан вай дувца гIулакхаш. Гуна да Iалаьмате боккха пайда колхоза а паччахьалкхенна а болаш гIулакх из хилар.

Мишта хул из шинна оагIонна пайда болаш?

Хьалха вай дIателаш хинна продукташ натуроплата (кIа, мукх, кен, и. к. д.) хIанз паччахьалкхенга дохкаргда (госзакупах). Натуроплатах маьхаш дуккхазза кIезигагIа дар госзакупах долчарел. Нагахьа санна паччахьалкхено (госзакупах) колхозагара уж продукташ дIаийю маьхаш 20 процент лохделча а, духхьал натуроплатах хьалха дIателаш хиннача продуктех паччахьалкхено (госзакупах) хIанз хьалу мах лакхбелча а тоъаргба колхоза ше хьаийца техникеи гIишлонаши лелае, ехача тоае. Уж маьхаш лохдаро паччахьалкхеннеи, натуроплатах ца а телаш паччахьалкхенга уж продукташ йохкаро колхозаштеи—шиннена пайда луш хул из гIулакх.

ДIахо, механизмашца болх бе эшаш дола доагам кооперативни маьхех ийдора колхозо. ХIанз, паччахьалкхено дохкаш хургда из колхозага. Нагахьа санна паччахьалкхен маьхал кIезиг-дукха дезагIа из хуле а, кооперативни маьхал дайгIа хургда из. Цо а лу шинна а оагIонна пайда.

— Хьадага лацал, — йоах дIахо нов. Фомина, — автомашина тоае езе а, колхоза кхыча механизманна езе а, моллагIа йола оатхал лаха, машина тоаяйта мел гаьна даха дезар вай? Цу тIа а, балхага дIабодача маьха 200 процент тIаккхета расхдаш (накладные расходы) а йолаш тоаяйтар из. Хьаэцаш болча боахамца йолча воай мастерскеша дIайоахаргья уж расходаш.

МТС-е болх беча хана еха оатхал шийга дIаяллалца из ваьгIавале, хIанз, слесаро сона бе болх хьаба, сона трудоденаш деза аргда. Вай колхоза ший вIаштIехьхургдац мастерскешта мел эша болх лоаттабе, механизмаш кIезига хиларца. Шоашта болчул дукхагIа болх бе йиш йолча мастерскешка торо хургья кхыча организацешкара заказаш хьаийде, уж кхоачашдаро дикка пайда лургба колхоза.

Уж массадарг а дIадаьлча болх цхьан доала бе болла, эшача бесса кулгалде торо хулийтаргья МТС-ашкара трактораш, механизмаш еха ца езаш вай хиларо.

Ший ханнахьеи Iалаьмате боккха пайда болаши соцам ба партеси правительствоси баьр. Аз дог раьза долаш къоабалбу из соцам, йоах нов. Фомина.

МТС-а парторганизацен секретара нов. Т. Г. Шаленес йоах: техника ший бе йоаллаш хилча колхозага дикагIа дулургда цунна доал. МТС-аш дукха сагота хилацар колхоза де дезача балхашта. ВIаштта ши шу даьккхар колхозо 1-ча МТФ ший хьайбашта доакъар кийчду кормозаправник дIаоттае вIаштIехьдоацаш. Ший доалахьа колхозага механизмаши кадраши хиннабаларе латтаргьяцар из иштта. Оахам даьи ялат дIадийнеи баьлча,—йоах нов. Шаленс, — 1,5—2 бутт ха йоаккх механизатораша, къаьстта йоккхача тракторий трактористашеи комбайнерашеи хьаде балхаш доацаш. Сеца латт механизмаш а нах а. Колхозе уж хилча эшшача балхашка — гIишлош еча, фермаш тоаеча, иштта кхыдолча балхашка механизмаш а нах а дIабахийта йиш хургья колхозага.

Дукха моттигаш хулар, кхыметтел ялат цIенду машина а цхьан участкера вокх участке, МТС-а доалагара бокъо йоацаш колхоза болхочун шийгара дахьожае йиш йоацаш. Цу гIулакхаша сецабора болх, бе беззача бесса хьабайтацар из.

МТС-а аппарата телаш дола алапий шера 360 эзар сомага кхоачар. Уж расходаш дIаяларца, дуккхача МТС-ий болхлой, колхозашка дIачубахарца, дуккха миллионаш ахча кходе торо хургья паччахьалкхенга. Цул совгIа, шоаш хьабу болх колхоза продуктивность лакхъе гIерташ бергба хьалха МТС-е хиннача болхлоша, хIана аьлча цар баьча балхага хьежжа, трудоденага а колхоза доходага а хьежжа хургда царга дIакхоачар а.

МТС-а масса а волча болхлочо къоабалбеши, хьаллоацаши ба ССКП ЦК февральски Пленумо баь соцам. Механизатораш, цаI санна шевар раьза ва колхозе дIачуваха, берригаш цу гIулакха заявленеш лургйолаш а ба.

Колхозникаша Петр Пименовси, Герасименкоси, бригадира Пащенкоси, МТС-а керттерча зоотехника Кузьминеи, иштта кхыбарашеи йоах: тIехьа ца а тетташ МТС-а боахами механизмаши хьаэца а еза, балха доал цхьан бе а делла болх дIабахьа а беза. Оаха чIоагIа къоабалду партеси правительствоси ахархой вахар тоаде а, вай паччахьалкхе йIаьхегIа е а лаьрхIа дола из боккхача лоархIамера гIулакх.

Малгобекски Горисполкома председатела нов. А. И. Шевченкос аьлар ше къамаьл деш: денгара денга дукхагIа гучадувл вай коммунистически партеси Советски правительствоси къахьегамхой вахар тоадарна деш дола балхаш. ХIанз вай бувцача Iалаьмате боккхача лоархIамерча балхо торо хулийтаргья вай советски мехкага, юрта боахам лакхбарна цхьаькха а боккха гIа баккха.

Техника ший доалахьа хилча колхозаша дIаехаргья промышленностага шоашта балхашта эшаш йола механизмаш. Дика кийчъяь, эшаш йола техника царна ца елча яргьяц промышленность. Паччахьалкхен е езаргьяц сов йола расходаш. СихагIа а дикагIа а дегIабоагIаргба вай социалистически юрта боахам.

Собранес ший болх йистебоалаш «Колхозий строй дIахо а дегIайоалаярахи МТС-аш эргаяхарахи» бола ССКП ЦК февральски Пленума соцами Н. С. Хрущева доклада тезисаши къоабалъеш а, МТС-агара техника, гIишлонаш, кхыйола механизмаш хьаэца йолае а, уж хьахержаи хьаийцаи яьнначул тIехьагIа колхоза юкъарча собранега, е колхозникий викалашка шоаш баь болх дIакхайкабар а правленена тIадуллаш соцам бир.

Собрани йистеьнначул тIехьагIа, колхозо хьаэцача механизмай мах оттабе хержа комисси хьежар Малгобекски МТС-е шоаш хьаэцаргйолча техникага.

Нахаца дагайоалаш

ССКП Центральни Комитета Пленумо февраля бетта «Колхозни строй дIахо дегIайоалаярахи машинно-тракторни станцеш эргаяхарахи» баь соцам а цу дешах СССР-а Лакхехьарча Совета сессе нов. Хрущевс ергйолча докладаца тезисаш а чIоагIа дегаш айденна дувцаш я партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеш. ТIагIертта уж дешаш дувц хIанз колхозашка, МТС-ашка, совхозашка, промышленни предприятешка, учрежденешка, дешара заведенешка. Iалаьмате боккха лоархIам бола гIулакх чакхдаккхалехьа вай парти нахаца дагаялар да из.

Партена хетар чIоагIа мога а деш, къахьегамхоша дуккха а дика хIамаш белгалдоах шоай собранешка. Масала, Наурски районерча Ленина цIерагIарча колхоза юкъарча собранес соцам баьб шоай станицерча Сталина цIерагIарча колхозаца вIашагIкхетилга могадеш.

Юртбоахаман машинаш эца а, царга дикагIа болх байта а колхозашка сихагIа торо хулийтаргйолаш, кхыча колхозаша а уйлае мегаргйолаш гIулакх да Ленина цIерагIарча колхозо дагалаьцар. Укх шерре а колхоза эшаш йола трактораш а кхыйола юртбоахаман машинаш а эцилга а чIоагIдаьд цу колхозерча колхозникаша.

Кердача тайпара болхбе доладаларна, колхозий шоай доалахьа ерзаш йолча низ болча техникага бизза болхбайтарна де деза гIулакхаш белгалдоах къахьегамхоша шоай собранешка.

МТС-ашкара техника колхозашка дIалуш хиларах дуккха механизатораш заявленеш тела болабеннаб, шоаш колхозе дIаэца, яхаш. — Дерригаш колхозе дIачу а даха, колхозникаща барттайна цхьа дезал а хинна къахьега, колхозабоахам кхы а дукхагIа тоабе лаьрхIа да тхо, — йоах Орджоникидзевски МТС-а трактористо нов. Морозовс.

Партийни, советски, комсомольски организацей, колхозий декхар да колхозашка дIачубоагIача трактористашта, комбайнерашта, бригадирашта, цар помощникашта эшачунга хьожаш хилар, цар йоакхо еш, гIулакхаца хилар.

Хинначунца дистача дикагIа довз карагIдаьннар. ХIанз а дукккханешта дагайоагIаш я готтигача оасилгах уллача ахархочун кхай тIа низтткъа ког а боахаш говрий, шарчий готаш лийнна ха. Из дукха ха яц.

Цу хана къаьст-къаьста леладеш хинна кагий ахархой боахамаш доккхача юкъерча боахамашка дахарна дуккха а тракторащи кхыйола юртбоахаман машинаши эшар. Цхьабакъда, хIаьтта вIашагIкхийтта колхозаш низ боланза, къе яр. Царга торо яцар шоай боахама езаш йола машинаш эца. Цу хана колхозашта гIоде аьнна паччахьалкхено машинно-тракторни станцеш ехкар.

Цу хана денз 30 шу даьннад. ХIанз хIара районе цхьацца а, шишша а, кхы дукхагIа а МТС-аш я. Колхозаша кагийча нохаращца готаш ца йоахкаю тоъал ха я. Дуккха а дукхагIа йола колхозаш паччахьалкхенгара шоашта трактораш, комбайнаш, кхыйола юртбоахаман машинаш эца хийцца торо йолаш я. МТС-ашка балхаш деш шортта колхозашта кхоачамбергболаш трактористаш, комбайнераш, механикаш, кхыбола механизатораш ба. 1928-ча шера хиннарел 60-зза дукхагIа трактораш я юрта боахаме балхаш деш.

Иштта хувцаденнад гIулакхаш.

ССКП Центральни Комитета Пленума соцам тIа йоах:

«ХIанз, дукхагIа йола колхозаш трактораш, комбайнаш, кхыйола юртбоахаман машиннаш эца а, нийса, пайданагIа хургдолча тайпара царца болх бе а могаргдолаш йолча хана, уж машинаш юкъарчал доацаш колхозашка йохка даьлча бакъахьа да».

Цудухьа лаьрхIад вай партен Центральни Комитето машинно-тракторни станцеш эргаяха, МТС-ашта меттел ремонтно-технически мастерскеш яхка. Низ болча техникан бизза даьй колхозех хургба.

Партес де лаьрхIа гIулакхаш чакхдаьхача кхы а сихагIа дегIабоагIаргба вай социалистически юрта боахам, кхы а дукхагIа хургья машинашца балхаш деш йола моттигаш.

Машинаш дукхагIа хиларга хьежжа колхозашта дукхагIа эшаргда доагам, машинашта хьекхаш дола тайп-тайпара даьтташ. Цу дешо нефтяникаш декхарийла бу, ерригача техникан даьй а хинна, кердача тайпара болхбе йоалалуча колхозашта тIа-тIа дукхагIа мехкдаьттан продукташ тела, уж продукташ дикагIа хилийта, планаш массаза кхоачаш а тIеххкоачаш а е.

Мехка боккха лоархIам бола керда гIулакх караэцача ше массаза а деччa тайпара, юрта боахам кхы дIахо а хьадда тоабарна де лерхIача гIулакхашта нахаца дагайоалаш я парти. ХIанз, юрта боахаме чакхдаха лерхIа гIулакхаш дувцача хана, къахьегамхоша шоай собранешка белгалдоах, колхозий боахам чIоагIбарна, колхозникий хьал-торо лакхаяккхарна ер бIаьсти дика чакхъяккха езилга. Готай балхаш ханнахьа а тIехдика а кхоачашдарца Iалашхургда ялаташ хьувкъилга, хIаьта из къаьстта боккха лоархIам болаш да кердача тайпара болхбарга довларна.

1958-ча шера ерригa юртбоахаман культураш хьувкъилга, хьайбаша луш бола пайда совбалга тешшаме Iалаш дарна тIайийрза я юрта боахамерча къахьегамхой уйла.

ХЬ. ОСМИЕВ.

ДIаяхача ханара зене гIулакхаш наха юкъера дIадаха деза

Цхьан хана вай дай лоамашка бахаш гIалгIай къаман юкъе судашкхелаш хиннай. Цу хана гIалгIашта юкъе бIаьхий болаш, хьал долаш болча наха дешаш къоастадарна законаш оттадаьдар. Уж законаш Iомадаьчар шоаех кхелахой ба аьле цIи туллаш хиннай. Кхелахочунна тIадоагIар: дош къоастадарах луш дар, цар кхаан доахаш дар. ХIара дош къоастадеча оагIоно шийна бакъахьа хета кхелахо хоавеш хиннав дош къоастаде.

Уж кхелаш хиннай бIаь шераш хьалха. Хетачох моццагIе а дицценна дIадаьнна хила дезаш дар цу тайпара кхелаш хувшаелга. Цхьабакъда, из иштта хиланзар. ГIалгIай къаманна юкъе хIанз а болаш ба кхелахой да тхо яхаш бараш а царга къоастаде дешаш дIателаш бола нах а. ДIаяхача замашка леладаь зене дола уж гIулакхаш хIанз дIадаланза хиларои уголовни элементаша хьал а лоацаш, кхелахой да тхо яхаш лелачар дийша боацача, советски законаш кIезига довзача наха юкъе агитаци лелаеш хиларои Iалаьмате доккха зе ду гIалгIай къаманна.

ДукхагIа болча гIалгIашта ховшма дий советски судаша дийца а дийца къоастадаь дола гIалгIашта юкъера судебни гIулакхаш цига дийцачул тIехьагIа кхел а хоайийя кхы а къестадеш хилари, кхело яь кхел хоадам беш лоархIилгеи. ХIаьта цхьадола дешаш вIалла а советски судага дIа а ца луш кхелага къестаде дIател. Иштта леладеча дешаех мел чIоагIа зулам доал кхетадац цхьаболча наха. Хьожаргда вай фу хул законах доаггIача тайпара советски судо а ца къоастадеш кхело дош къоастадича. ЗIамигача саго маларах дале а е кхыча тайпара наьха хIама ложкъаю, из гучадоаккхаш дуккха а рузкъа а доадий хIамаш йихьар гучаваьлча дош кхелага лу, кхело дукхагIа йолча хана кхелъю ложкъаьяча хIамай махи, хIамай даь даьннари цу тIа а тоама цхьа устагIеи къоал даьчо дIадала дезаш. Къоал даьчун из дIадала йиш хилац, тIаккха шоай хьаьнала къахьегаш гулдаь рузкъа шоай из гаргара хиларах къоал даьчоа дала дезаш хул цун гаргара нах. ГIулакх иштта къаьстача къоал даьчоа дагадох юха а къоал де, хIана аьлча дIадахачох цхьаккха наказани а хьехам а хиннабац цунна. Гайна-ганза цкъа хIаьта а советски суда хьалхашка отта везаш хул из.

Нагахьа санна эггара хьалха даь къоал гучадаьлча из советски Iаьдала органашка дIавеннаваларе, советски судо йоаггIаш йола суд а яь кхетаваь хургвар, иштта гIулакх къоастадича, цкъадале юха цIаькха наьха хIаман къоал де йиш йоацаш нахацара дIакъоаставу къоал дер, шозалагIа дале теха ха йоаккхача хана цунца лелабе беза кхетама болх лелабарца къоал делга гаьна даргдоацаши зуламера гIулакх долгеи хов дукхагIа бараштa. Ала тарлургда цхьабараш суд йича а кхетаргболаш бац аьнна. Кхы вIалла а хIама деце а цо суд яь йоаккхача хана наха зулам де йиш йоацаш дIакъоаставу къоалаш деш вар, из а ма дий бахача наха маьрша бахарна боккха лоархIам болаш.

ГIалгIашка а нохчашка а ала безам боагIа, Коммунистически партес а Советски правительствос а юхаметтаоттаяь республика хьалъеш хьинаре, хьаьнале къахьегаш вай республикера къахьегамхой боахкача хана зуламаш деш, къоалаш деш, къаман сий доадеш харцахьа лелаш болча, вайна лелийта мегаргбоацча наха даь во хIамаш къайла а ца кхухьаш, кхелашка къестаде дIа а ца телаш, дунен тIа эггара нийсагIа йолча, советски судага дIатела, советски судо мара нийса къоастадерг дац цхьаккха а дош.

Ший даьхе, ший мохк, халкъашта юкъера доттагIал, нийсхо дунен тIа эггара демократически дола советски законаш дезаш мел волча саго къиза къовсам лоаттабе беза советски законаш телхадеш, харцахьа лелаш, вай наьха сийдоадеш болча вайна юкъе хIанз а нийслуш йолча уголовни элементащца.

ТЕБОЕВ Iабазбик, пенсионер.

Колхозий парторганизацешта хьалхле лелаелга айде

Грозненски района юрта боахамерча къахьегамхоша Iалаьмате чIоагIа уйла тIайохийташ Iоамаду колхозни строй дIахо дегIаяреи МТС-аш эргаяхареи дешаш. Шоаш деча къамаьлашцеи тIаийдеча соцамашцеи къахьегамхоша боккха лоархIам бу ССКП ЦК Пленумо баьча соцама. Машинно-тракторни станцеш эргаяхаро Iалашдергда колхозашка къахьегама овсарле лакьелга, юртбоахаман продукташ дукхагIа йоахилга. МТС-аш эргаяхаро юрта боахаман партийни организацеша еш йола йоакхо кхы а лакхъергья.

Керда декхараш толамца кхоачашдаро партен райкомашкареи цар орготделашкареи дIадех колхозашкарча первични парторганизацешта новкъостал делга, царна хьалхле лелаелга тоадар. Тха районе 5 колхозни йоккха парторганизаци я, цига учете 181 коммунист ва.

МТС-аш эргаяхарца колхозашка хьачувоагIаргва 20-нел совгIа коммунист-механизатор. Колхозни парторганизацей лоархIам кхы а чIоагIагIа лакхлургба.

Партен райкомо тоабеш латт колхозий парторганизацешка беш бола организаторски болх. Хьалхле лелаелга колхозни производствон лоархIамегIа долча доакъошка тIахьо. Колхозни парторганизацей лоархIам лакхбарна партен райкомо царна хьалхле лелае увттабу балха дика говзал йола, колхозникаша сийдеш бола коммунисташ. Иштта, марта бетта, «Новый быт» яхача колхозе парторганизацен секретарал хержар лакхера дешар дийша, партийни болх безаш а дика ховш а вола нов. Хрусталев Ф. Г.

ССКП ЦК февральски Пленума соцамга хьежжа партен райкомо эргабоаккхаш латт орготдела болх. Орготдела инструкторал чIоагIваьв юрта боахама дешар дийша шиъ инструктор.

Лакхлуш латт хIанз орготдела инструкторий лоархIам. Уж дукхагIа хул колхозашка, цига бокъонца новкъостал ду колхозий партийни а комсомольски а организацешта, хIара денна лелабергба цар колхозникашта юкъе кхетама болх. Тха безам ба инструктор шин-кхаь колхоза парторганизацешта тIачIоагIве. Колхозашкара гIулакхаш леларна, техниках дикагIа пайда эцарна, экономика лакхъярна, колхозаша паччахьалкхенна хьалхашкара декхараш ший ханнахьа кхоачашдарна берригача коммунистий бехктокхам айбергба цар.

Инструктор 2-3 колхоза парторганизаценна тIачIоагIвича цунна массазза а ховргда колхозашка гIулакхаш мишта лел, колхозни парторганизацешта эшар дикагIа довзаргда, цунна тIаккха аттагIа хургда парторганизацеца цхьана колхозникаш дисциплина хургйолаш, техниканна доал дикагIа дергдолаш, ший колхоза боахаман йоакхо ергйолаш кхетабе, колхозни демократи ца хададаш чакхъяха, колхозникаш артеланна доал дарна шерагIа юкъе ова. Цунца цхьана орготдел тIа хьожаш хургья Грозненски РТС парторганизацен балханна, колхозаш машинашца, запчастяшца, доагамца иштта кхыйолча материалашца Iалаш мишта ю хьежаргья.

МТС-аш эргаяхарцеи техника колхозашка йохкарцеи колхоза дезала юкъе механизаторски кадраш йоагIаргья. Партен райкомои первични парторганизацешеи де дезар ду коммунисташи комсомольцаши балха дIанийсбеш. ВIашагIйохка тарлуча бригадашка партийни е партийно-комсомольски группаш йича бакъахьа хетт сона. ДукхагIа бола коммунисташ хьайбаш леладеча фермашка, кхашка, гIишлош хьалъеча бригадашка ба. Масала 1 Мая яхача колхозе 47 коммунистах духхьал производстве болх беш 32 коммунист ва. Цхьабакъда, цхьайолча парторганизацешка цхьабола коммунисташ производстве болх беш бац, цудухьа парторганизацещца цхьана оаха де дезар ду коммунисташ колхозни производстве нийсагIа дIаоттабарна.

Партийнии колхознии собранешка увттаду тракторни а полеводчески а бригадех цхьа бригада яра дешаш. Аз из нийса лоархI. ХIанз цхьан кхай тIа тракторнии полеводческии бригадаш я, шоай персонал: бригадир, пом. бригадира, учетчик иштта кхыбараш а болаш. Ши бригада лелаеш колхоза дукха трудоденаш телар. Бригадаш вIашагIтохара болх дIаболабаьб. Масала, «Новый быт» яхача колхозе шин бригадах цаI яьй. Цул совгIа техниках дикагIа пайда эцарна тха района колхозаша оттадаьд колхозашка техникага хьажа инженер лелаве. Техниканна бехктокхаме хургвола саг колхозе хилар бакъахьа хургда.

Бригадаш, инженераш, техникага хьожаш бола колхоза председатела заместителаш партен райкома номенклатуре хилча бакъахьа ба цар балха бехктокхам лакхбарна.

Сона хетачох, хIанзолца колхозашка болх беш бола механизатораш партучете колхозе ца латтар харцахьа дар, хIана аьлча колхозе а МТС-е а партийни собранешка дувцар цхьан лаьттара балхаш дар.

ХIанз гIулакх кхыча бесса хургда. Кхашка болх цхьана бергба, артела боахама цхьатарра бехктокхаме хургба коммунисташ колхозникаш а механизатораш а, къоастаде деза гIулакхаш цхьана къестадергда.

Вахара Iалаьмате боккха лоархIам болаш гIулакх да дукха езача Коммунистически партес оттадаьр. Уж дешаш къестадеш Грозненски района юрта боахама болхлошта юкъе къахьегама а политически а дог айденнад. Шеко яц Грозненски района къахьегамхоша колхозни производство кхы а лакхъярна доккхий толамаш дахарца коммунизм хьалъярна юкъе доагIаш дола дакъа лоацарг хиларах.

Ф. ВАСИЛЬКОВ,
ССКП Грозненски райкома орготдела заведующи.

Къахьегамхошта вахара эшарашка хьажа

Назрановски район — кхотаенна юрташ ухкаш, дукха нах а бахаш йола район я. Дукха халонаш нийсъелар дахача шера бIаьсти цIааха болабенна гIалгIай цигача дIанийсбеш. ХIаьта ала дезаш да, района партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, советски органаша нах юрташка баха ховшийтарна дукха къа хьийгалга, из болх царна дикка карагIбаьннилга. Цхьабакъда Назрановски района хьалхле лелаеча болхлошта юкъе, цхьаболча новкъосташа хIанз а хьоаду цхьа шу хьалха гучадаьнна дешаш:

— Ер организационни период я!

Бакъда цхьадола хIамаш цу «организационни периодах» даь даргдоацаш а да. Цхьабакъда дуккха гIулакхаш дисаьд кхоачаш ца хулаш уж зене дола дешаш хIанз а диц ца луш хиларах. Цунах дукха письмош язду редакцега газетдешархоша.

— Маца тоалургба Назранерча почтан болх? — хетт ший письмо тIа нов. Плиев Махьмада. — Газеташ, письмош цIаккха шоай ханнахьа дIакхачийтац бахархошка. Масала, январь бетта «Сердало» газета 4 номер мара а енаяц тхона, хIаьта уж а лоархIаме тIехьаювлаш а кхаьчай, февраль бетта 2-чеи 16-чеи деношка арадаьнна газеташ вIалла хьа а денадац тхона.

Почте боккъонца йола беспорядок я, дувц дIахо нов. Плиевс, хьанга фу хатта деза хац, малагIча болхлочун малагIа декхараш да хац. Нагахьа санна связан райконторан начальникага нов. Бабаевга хьаьттача, цо моллагIа почтан болхлочунна тIахьожаву, тIеххьарчо е гIожа дош оал, е юха начальник волча хьожаву, е вIалла къамаьл де «мукъа йоацаш» хул. Ший письмо чакхдоалаш нов. Плиевс йоах:

— Хатта безам ба са нов. Бабаевга, маца ухаргда тхога лерттIа письмоши газеташи хьа, хIаьта шоллагIча ах-шера газеташ язде а дезий тха?

Почтас ший болх Iалаьмате во лелабарах язду н. Котиев Салмана, Гайтукиев Хьусейна, кхыбараша а.

Грознера дена письмо Назране хьалкхаьчачул тIехьагIа Котиев Салманага дIакхачанзар 4 ди даьлча мара. Из тайпа гIулакхаш дуккхаза а нийслу. Почтан болхлой гIожа ба. Царел «дикагIа вац» начальник нов. Бабаев ше а.

— Бахархой хьашташта вIалла йоакхо а ца еш, латкъа баьхкача нахага е ла а ца дувгIаш, воккха бюрократ а хинна вагIа нов. Бабаев — йоах газетдешархоша.

Во лел районе радиузела болх а. Цо ший передачаш ца ярал совгIа, Грознен, Москвана трансляци а яц лерттIа.

— Со Назране вахача хана денз (из цхьа шу гаргга ха а я), — язду нов. Плиев А. — Цхьа ди дагадагIац сона радиоузела боаггIача бесса болх баь.

Дахача шера радиоузела вIалла болх ца беш деноцш ухача хана, радиоладувгIархошка оалаш хиннад: «Энерги мельзаводо тел, хIанз из болх беш яц». Укх шера, мельзавод болх беш йолча хана, вIалла тоабеннабац радиоузела болх. Январе а, феврале а, марте а радиоузела дIахо хьу ший во болх. Мичча хана, вIалла дагадоацача хана юхасоц радио.

— Тханцига вIалла йилла а яц цIеношка чу е радио а, е электросердал а, — язду БурокIалхарча нов. Зязиков Мажита.

Назране водопровод а дуккха дикагIа болх бар эшаш я. Бани болх беш йолча кIиран кхаь дийнахьа хий хилац кранашка. Кхалнах гаьнна, Аьлти-юртара хий кхахьа дезаш ба. Из а гаьна хиларал совгIа, нах дукха болаш ханахьа хьа а кхачац. Цунах хоам бу ший письмо тIа нов. Гайтукиев Хьусейна. Цул совгIа, дувц нов. Гайтукиевс, Назране дукха цIенош да электросердал йоацаш. Йоацаш я из улицашка а.

— Долакха-юрта а яц наггахьарча цIагIа мара чуйилла е радио а е электросердал а,—язду нов. Дзейтов Iийсас. — ХIаьта банена лаьрхIа юрта йисте деш латта цIа хьалдаь ца доалаш дукха ха а я. ТIеххьарча хана геттара сецад цигара балхаш.

Дукха хIамаш да газетдешархоша шоай письмош тIа яздераш. Радио, электросердал, хий, бани, парикмахерски, наькъаш — уж долла хIамаш хиланза даргдоацаш да хIанзарча заманчухь вахача сага. ХIаьта уж эшараш кхы тIехьа ца доахаш йоакхо е езаш а да.

Доазол дехьара

Албанера посылка

Грознерча нефтеперерабатывающи заводашка практиках а хинна Албанен халкъа республикера болхлой группа цIаяха ши шу дахннад.

Уж укхаза хиннача хана Грознерча нахаи албанцаштеи юкъе хьахинна доттагIал лаьгIлац. Къахьегама хьалхара методаш шоашта Iомаяь советски доттагIий биц а ца беш, Албанерча тайп-тайпарча городашка къахьегаш ба уж практиканташ.

Укх деношка нефтеперерабатывающи промышленноста управленен дешара-курсовой комбинате доазол дехьара маркаши штампи тIа а йолаш, посылка кхаьчар.

Албани, город Пешкопи, аьнна дар из хьаяйтачара адрес.

Посылка хьаяьстача цу чу дар: «Ленин Октябран баьчча» яхеи «1917—20 ш.ш. Петроградски большевикий листовкаш» яхеи книжка. ХIара книжка тIа яздаьдар: «Албанерча доттагIчунгара, Грацинегара». Грозне 1956 шера Производственно - товарни конторе практиках а хинна, дешара-курсовой комбинате деша а дийша вола Джемаль Грецани ва из.

Посылка чу хиннача письмо тIа язду цо: «СовгIата ши книжка дойт аз шоана. Дог гIоздаьнна хьеж тхо советски спутникага, цунах Албански Советски юкъара котало лоархI оаха, хIана аьлча фабрикаш, заводаш, гIишлонаш цхьана хьалъю советскии албанскии халкъаша, коммунизманга цхьана долх вай.

Гаьна яц Бетта тIа а Марса тIа а вай цхьана гIоргдола ха.

Каст-каста дагайох сона Грознен хоза улицаш, паркаш... «Гаьна я гаьнна, езача Грозне».. яха илли доах аз сай цIагIа. Масса хана дагабоахк сона Грозне сайх беттабенна советски нах.

«Советски Союзи Албании цхьа дезал ба, даькъал хилда, дахалда вай доттагIал», аьнна чакхдоал Албанерча доттагIчун письмо.

И. СЕНЧЕНКО.

Алжира кхаь патриоткана боабе яь суд дIаяккхар

ПАРИЖ. (ТАСС). Укхаза хьакхайкадаьд, республикан президента Рене Котес председателал а деш хинна, магистратуран лакхера совет (судий балхашта контроль еш йола лакхера орган) алжирски тIема трибунало Алжира патриоткаш Джамила Бухиред, Жаклина Геррудж, Джамила Баузза боабе аьнна, баьча соцамга хьажар. Алжира къам мукъадаккхара болама юкъе дакъа лаьцача цу кхаьннена боабе яь суд бовлаца каторжни болх байтаргболаш хийцар.

Ираке лувца нах

БЕЙРУТ. (ТАСС). Ливански печато хьахойтачох, Иракерча Нури Саида кердача паччахьлкхено ВIашагIкхийтта Iарбий Республика хьаллоацаш шерра баьржач боламах а кхераш, мехка чухь наха ду низаши нах боабелгеи сихдаьд. «Аш-Шарк» яхача газето язду, укх тIеххьарча хана Ираке 1200 совгIа саг лаьцав. яхаш. Лийцараштa юкъе ба хьалха хинна министраш, парламента депутаташ, политически партей депутаташ, болхлой, дешабагIа кагий нах.

США ядерни бомбах баьннача цатоамах Американски газето яздер

НЬЮ-ЙОРК, 15 март (ТАСС). «Чикаго дейли ньюс» яхача газето ший редакционни статьяца дIадех, дукха ха йоаццаш Флоренсе (Къулбехьарча Королине) атомни бомбах хинначох мехкага хоам бар. «Цкъа Iийрийна сомадаьлча—язду газето—вай цхьа штат йоацаш хила тарлуш да гIулакх. Е вIалла сома ца дала а йиш я, хIаьта тIаккха вайх долча цу кердача хIамах цхьанахьа кхыча метте хоамбергба».

Газето цул совгIа язду; «ВIашагIкхийттача Штаташта тIагIолла, шоашта тIехь «ядерни чоалхаш» а йолаш, бомбардировщикаш лел яхача хоамех сатийна Iе йиш йоацаш да».

ХIанз хиннача цу цатоамах — йоах газето, — англичанаша кхераш хилар дикагIа кхеталуш да.

Къулба-Африкански союзе расизм хьаьрьялар

Лондон, 15 март. (ТАСС). Английски кепайоазоно беча хоамах Къулба-Африкански союзе расистски террор дIахо чIоагIа яржаш латт. Газеташа хоам бу, 14-ча марте правительствос, эхь долаш расови дискриминаци лелаяра политикана духьаларча къовсама хьалхале лелаю, негритянски бахархой йоккхагIйола политически организаци негритянски къаман конгресс дIаяккхарах. «Дейли-Уоркер» яхача газето беча хоамах полицес налеташ яьй негритянски къаман .конгресс чуйолча цIеношта.

Лаьттан американски шоллагIа спутник урагIаяхийта дIахедар

НЬЮ-ЙОРК (ТАСС). Печато беча хоамех, Канаверал (штат Флорида) яхача мыссера 17 марте моттигерча ханах 7 сахьати 16 мин. яьлча (московски ханах 15 сахьати 16 мин.) 15 см диаметри 1,5 кг дозали долаш, Лаьттан искусственни спутник шийца йола «Авангард» яха форда-тIема флота ракетни система урагIаяхийта дIахийцар.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). КIайча цIено хоам арабаьккхаб, 17 марте урагIаяхийта дIахийца Лаьттан американски шоллагIа спутник орбита тIа яьннай аьнна.

Хьехам луш йола урок

Американски агентстваша хьахойт 11 марте сарахьа Флоренс яхача города (Къулбехьен Каролина) юххерча поселке ший цIен уллуврча гаража гIанд тохаш воаллар Грегг. Гаьна йоацаш хиннача беша ловзаш доахкар цун береш. ЦIагIа дезарийга хьожаш сесаг йоаллар... Сигал цIаьхха самолета тата хезар. ХIама эккхаш, къора верзавеш тата даьлар. Дерригa къайла даькхадар эттача кIуро, иккхар Грегга цIа...

Грегга кооресподенташка диййцар из, ше госпитале уллаш. Цу госпитале да цу хана лозадаь цун кагий береш а. Массанел чIоагIагIа лозаяьй Грегга юши йо1—Элла Дэвис яха йиIиг.

Город Флоренса пхи километр гаьна уллача йоккха йоацача поселке американски бомбардировщика тIера атомни бомба чуежаяр. Зенаш даь ялх цIа, баптистий киназ, лозаваь ялх саг ва.

Даьча тохкамаша хьахьокх, бомба чура тринитротолуол а иккха, бомба ше ца эккхаш йисар, ядерни реакци хиннаяц. Цхьабакъда радиоактивни зIанарашца моттиг толхаяр кхерам-м эттар. Цу сахьата цу район го беш эскар эттар.

США-н фецарча — тIема низий командованес цу гIулакха хьакъехьа ше деча хоама тIа йоах, ца ховш цIаьхха хинна хIама да из. Хоам бу, «В-47» яхача бомбардировщика, ше Iомаяле гIетта лелаш (атомни бомбашца!) «цIаьхха ца ховш атомни бомба чукхессай»,яхаш. «Бомбаш хьаллаьца латта самолета система йохарах хиннад из»,— йоах тIема Iаьдала хоама тIа.

ХIаа, цIаьхха ехар бомбаш хьаллаьца латта система. Ше дергдолча доккхача зуламашца цIаьхха ца эккхаш йисар из. Наха балар дахьаш бола мухь чу а болаш, ца ховш гIетти лели теш сигал американски бомбардировщикаш? Общественноста дицденнадац малхбузен дукхача паччахьалкхений территореш тIа ядерни бомбаш а йолаш, американски самолеташ лел аьнна США-а стратегически авиацен командующес Томас Пауэра дIадахача шера ноябрь бетта баь хоам. Из хоам цIаькхаз а бакъбир Ассошиэйтед Прессан агентствос. США-на фецарча — тIема викалаша дувцараштa тIагIолла, агентствос хоам бу, стратегически авиацен бомбардировщикий къаьстта дола дакъа масса хана сигал лел, маярра йола (!) Iомавалара заданеш кхоачаш а еш, яхаш. Цунна, йоах агентствос, США-н авиацес бIарчача шера «американски цхьайолча городашта е районашта, уж Советски Союзе йолча объектий имитаци хиларах тарра», леладу уж гIулакхаш.

Вахаро дизза бакъду 1957 шера декабрь бетта СССР-а Лакхехьарча Совета сессе нов. Н. С. Хрущева аьнна дешаш: «Шоана гуча тайпара, халкъаш кхерамах лораде ю яхача бахьанах яьча атомни базаша бокъонца долчунга диллача цу халкъашта хIара денна, хIара сахьата валара дахьаш бола кхерам тIакхухь. Хой теш, кхетадой теш шоай мехкашка тIема базаш ехкача халкъашта атомнии водороднии герз эггира хьалха шоашта далар дахьарг долаш долча, кхыметтел ха маьрша латте а?» Из кхерам мел боккха ба ха йиш я, йоахар Н. С. Хрущевс, атомнии водороднии мухь тIа а болаш йолча американски бомбардировщикий лоархIам болла дакъа американски авиационни базаш ухкача тайп-тайпарча мехкашта тIагIолла лелаш хиларах.

Малхбузерча Европан общественность чIоагIа раьза йоацаш я бахача наьха кIоаргга сатем боабеш американски авиацен самолеташ кхерам тувсаш леларах. Лейбористски партеси тред-юнионий Британски конгрессои цхьана вIашагIкхийтта кхайкарал арадаьккхад укх деношка. Кхайкарала тIа нийса белгал доах, уж самолеташ лелар «цIаьхха тIом хьоабара кхерамца дувзаденна да, уж самолеташ леларо дунен халкъашта юкъера гIулакхаш телхаду, цатешами кхохками лакхбу», яхаш.

Американски доал деш дола гIозараш дуккхача хана тIагIертта духьал лаьттар, тIема кхерам дIабаккха барт бара. Из барт бара меттел цар дIакхухьар «дуне тIом хилара гарга лоаттадеш» йола политика. Масса долча тайпара хоастадора цар цIерца ду ловзар. Лайза а баьлар уж.

Соцалургдий из цIерца ду зуламане ловзар? Соца а лургда, соцаде а деза. Атомнии водороднии бомбашца сигал гIолла самолеташ кхы леларг йоаца, машар бохабе гIертача масса тайпара болча тIема авантюристех вай планетан маьрша городаши юрташи дунен халкъашта юкъе барт барца тешшаме лораергйола бокъонца никъ дIахьекхаб Советски Союзо. Из дIадех машар безача Лаьттарча дерригача халкъаша а.

С. ВИШНЕВСКИЙ.

СЕАТО-н Совета сесси йистеялар

НЬЮ-ЙОРК (ТАСС). Манилера деча хоамех, Къулбехьен-Малхбоален Азерча гIулакхашта лаьрхIа колонеш йолча паччахьалкхенаша вIашагIтехача, тIема группировкана доал деш йолча СЕАТО-н совета сесси йистеяьлар.

Массаза а хулача тайпара йолча малхбузен пропагандах оттаьяча йоккхача коммюнике тIа язъь я сессен балха итогаш. Коммюнике тIа чIоагIду, Къулбехьен-Малхбоален Азен района «Коммунистически агрессес» а «коммунистий подрывной балхо» а кхерам тIатосс яхаш, СЕАТО-на доалдераша уж гIулакхаш лерхI Къулбехьен-Малхбоален мехкий халкъий кортамукъа довлара болча боламах. Иштта дувц из СЕАТО вIашагIъелларашa, шоай организацес де гIертар къайладаккха. «Къаман а юкъара а лоравалар» чIоагIде яхача дешашца къайлакхухьача, дIахо а «тIема гIулакх айде» яхаш деча тIахьехамех хьалийза я коммюнике. СЕАТО-н совето бизза могабир ший тIема советникий а тIема планаш увттаеча комитета а болх, дIахо а тIема кийчонаш яра, цхьадолча даькъе маневрий программа вIаштIехьа яккха цунна тIа а дуллаш.

Коммюнике тIа Индонезех духхьал ца дувце а, цхьаболча американски обозревателаша лерхI, цу мехка гIулакха дош сессес къайлагIа дувцар СЕАТО Индонезен чурча гIулакхашта юкъе лелха гIерталга да яхаш.

Азе СЕАТО-н сий деш ца хилар теркал ца деш Iе йиш хиланзар коммюникен авторий. Коммюнике тIа хала а хеташ дувц, цу районерча цхьадолча мехкаша малхбузерча пропагандас империалистически тIема-политически блокех цIи йоаккхача тайпара аьлча «кортамукъа долча дунен барта хьакъехьа критика елга дIахо кхухь», яхаш.

Колонеш йолча паччахьалкхенаштеи СЕАТО-н Азерча доакъашхоштеи юкъе экономически, технически, культурни дешаех йола цIенхоштара вIаштдухьаленаш гучаяьлар сессе. Уж вIаштдухьаленаш кIаьдъе гIерташ, коммюникен автораша СЕАТО-н экономическии культурнии балха къаьстта йола отделаш юкъе йихьар коммюникена.

Сесси юххера йисте йоалача заседане делегашата формально къамаьлаш дир, СЕАТО-н доаца толамаш долчох тарра белгал а доахаш, из тIема группировка «ОНН-а маяххара йола кхерамах лоравалара организаци хиларах тарра а ювцаш. Цхьабакъда манильски сессес цIаьхказ а хьахьекхар, империалистически низаша машар бохабу а Къулбехьен-Малхбоален Азе кхохкам сихбу а гIулакх хиларах тарра цу блоках пайда ийбеш хилар.

Сесси йистеяьнначул тIехьагIа, Даллес Тайване вахар, Азен мехкашка бахийтача американски дипломатически викалий совещани хургйолча.

Стекольни цех

Юрта боахама чIоагIа эшаш а доккха новкъостал а да лампай шушаш, банкаш, кхыйола кизгай посуда арахецар.

«Химик» яхача заводе я, стекольни цех. Цига кулгалдеш йолча Степнова Тамарас дикеи нийсеи болхлой йоакхо ярца, барттайнеи шоайла цхьоагIо йолаши къахьег цеха коллективо. Юккъера лаьрхIача февраль бетта лампай шушаши, банкаши, кхыйола пхьегIаши арахецара план. 130 процент кхоачашъйир цехо. Иштта дика да цар март беттара балха толамаш а.

25-ча марта кхоачашде аьнна, хоржамий сийна даь балха социалистически тIалоацамаш ханал хьалха шоаш кхоачашдерг хиларах дог тийша я стекольни цеха коллектив.

Цехе болх беш волча 70 болхлочоа юкъе къаьстта дика лоархIаш ба лампай шушаш еча Скрипкова бригадера Царенко, Быстрова, кагийрхой, Томина бригадера Бычков, стекловараш: Битшахбазова, засыпщикаш Абдуллаева Джамбулатова, иштта кхы дуккха бараш а.



Лампай шушаш еча станока тIа болх беш йоал Томина

А. ДОДОВА текст.
И. ПЛИЕВА сурт.

Комсомольцаш хьалха латт

Ерригсоюзан комсомола XIII-ча съезданна сийленца, балхашца доахача толамашца духьал баха кийчлуш, шерра социалистически ях а йоаржаяь дика къахьегаш ба Грознерча № 3 йолча барзкъаш тегача фабрикера комсомольцаш. Фабрикерча берригача болхлоех 37 процент комсомольцаш ба, вешта аьлча бIаьннел совгIа комсомолец ва цига.

Фабрикера дукхагIа бола комсомольцаш хIанз дукха ха йоацаш школашка ворхI а итт а классаш йисте яьха кагий нах ба, шоай балха планаш массаз а тIеххоачашъю, цар.

Балха планаш тIеххоачашъярна хьалхара моттиг дIалоацаш я нов. Агамалова бригадир йола 4-гIа бригада, хIаьта иштта доккхий толамаш доахаш я нов. Бараненкос бригадал деш № 3 йола бригада.

Уж ши бригада я социалистически ях лаьцачул тIехьагIа кхыча бригадел коттъяьннараш. Тегаш йола хIамаш цар къаьстта дика тегаш хиларах дикача совгIаташца белгалъяьй уж.

Эрсий, нохчий, гIалгIай, кхыча къамех бола кагийнах цхьа дезал хинна, шоайла вIаши гIодеш къахьегаш ба комсомола съезда сийленца духьаьл бахарна. 140—200 процент кхоачашъю балха планаш н.н. Г. Якишкинас, А. Толгатовас, Л. Москаленкос.

Шоай низ кхо ца беш къахьегарца доакхий хьокхамаш тел нохчий кхалнаха Махмаева Яхитаси Ножаева Розаси иштта кхыбараши.

ХАСМАГОМЕТОВ.



Сурта тIа: Бригадир Бараненкои, Толгатоваи шоай балха тIа.

ПЛИЕВ И. сурт.

ГIишлоний моттигашкарча материалах

ХIанзалца Грозненски юртий района № 1 йолча шури совхозе хьалду нах чубаха цIеноош а боахама гIишлонаш а уж хьалдеча эша материалаш ца тоъаш тIехьа диса дар. Къаьстта тоъацар пенаш хьалдотта кирпишкаши цIеношта яхийта хьуи.

Укх шера совхоза строителаша лаьрхIад моттигера материалаш гIишлонаш хьалъеча шерра юкъеоза: цIеноош ду кхера, моттигера чIоагIача породай хьу, эрз.

ХIанз хьалдаь доалаш латт № 2 йолча ферман аргIереи центральни усадьбереи божалелорхошта деш латта ши цIа.

АргIе хьалдеча цIенга яхийтар я моттигера хьу. ЦIа паргIата а дика а хилар.

— Планах Май бетта хьалхарча дийнахьа даь дала дезаш да тхо из. —йоах совхоза техник-строитель волча нов. Иванченкос, — хIаьта хьалдаь-м дуккха а хьалхагIа дарга тхо. Тхона новкъа дар арахьа штукатурка е йиш йоацилга да. Малх а болаш хоза денош даьхкача штукатурка а яь нах чуховшоргба оаха. АргIе доахан леладераш дика а, дIайха а, паргIата а цIеношка ховшаргба.

Центральни усадьбе цIенош деча кхерах хьалдеш латт цIа. Цунга йода хьу а я моттигерча породах. Цхьацца-йолча мехкарча моттигашка гIишлонаш хьалъеча шерра юкъеэзай 1 эрз плиташ. Царех даь цIенош дика хул, топпара кирпишкех а баьх а даьчул кIезигагIа а латтац. Грозненски № 1 йолча шури совхоза строителаша а хьайийю из говзал. Центральни усадьбе вие да чувахаргвола эрза цIенош хьалде кийчлуш ба уж.

ХьатIаенай плиташ, иштта хIанзлехьа кийча я лард йолла материал.

Строительни бригаде кIезига бац кхера ботта говзал йола нах а плотникаш а, столяраш а.

Дика болх беш я Дмитрий Алдошин керте вола каменщикий бригада. Цунна юкъе хьинарца а, говзалца а белгалваьнна ва новкъ. Смирнов. Ший ханнахьа заказаш кхоачашдеш ба новкъ. Назарьяна бригадан плотникаш а. Цу бригаде къахьегаман толамаш доахаш ба столяр Николай Кравченко, плотник Дангаев Салаудин а. Сиха а, дика а маьха доарегIа а е гIишлонаш яхача лозунгаца къахьегаш ба Грознерча № 1 йолча шури совхоза строителаш.

М. ЦУРОВ.

ГIишлоний материалаш ханнахьа лоаттаю

«Грознефть» яхача объединенен автобазерча шоферий коллективо доккха новкъостал ду бурув тохача нефтяникаштеи, гIишлонашъераштеи. ХIара дийнахь, бурув тохача моттигашка оборудованеши, гIишлонаш хьалъеча объекташка гIишлоний материалаши лоаттаю цар.

Беза мухь кхухьача автомашинаш тIа болхбеча шофераша н.н. Голижевси Кочураси дийнахь йола нормаш 150 процент кхоачашъю. Царел тIехьа висац шофер-гIалгIа Алиев Юнас а. Цо ший ханна гIишлоний материалаш гIишлонашъеча объекташка дIакхахьар бахьан долаш, «Старогрознефть» яхача мехкдаьттан промыслови управленен гIишлоний-монтажни цехерча н.н. Гугнинскени Комиссаровеи каменщикий бригадаша дийнахь йола нормаш 150—165 процент кхоачашъю.

ХIанзолца шоаш даьхача производственни толамех кхоачам а ца беш кхы керда толамаш доах цар.

И. ТЫЩЕНКО.



16 марта хьайийлай керда автобусни лини Грозни—Ростов-на-Дону. Цу маршрутах ух керда комфортабельни автобусаш «ЗИЛ-127». Цар сихал сахьата 100—120 километр я. ХIанз Грозней бахархой Ростове кхоач 15 с. 30 мин. никъ бича.

Сурта тIа: Грозни—Ростов ухача автобуса тIа пассажираш тIаховжаш латт.

Плиев И. сурт.

Нохч-ГIалгIай книжни издательстве

Нохчийи, гIалгIайи, эрсийи меттала 194 книжка

1958 шера Нохч-ГIалгIай книжни издательствос 194 книжка арахецаргда. Книжкашта юкъе художественни, политически, переводни литература да.

ЛоархIаме дакъа дIолоацаргда нохчий а гIалгIай а меттала долча литературас. Царна юкъе да Арсанов Сайдбен роман «Маца довз доттагIал», Базоркин Идриса, Ведзижев Ахьмада, Зязиков Бахьауддина, иштта кхыболча йоазонхой а произведенеш. Цул совгIа дуккхача поэтий — Муталиев Хь-б., Осмиев Хь., Мамаев М., Яндиев Дж., Эдилов Х., кхыбарий а — стихашта кепа тохаргья.

Тайп-тайпарча советски йоазонхой а, классикий а произведенешта переводаш а яь арахецаргда 15 книжка.

Дикка теркамбаьб школашта учебникаши кхыйола дешара пособеши арахецарна. Кастта арадаргда Озиев Салманеи Оздоев ИбрахIимеи кийчдеш дола гIалгIай грамматика. Кепа тохаргья Мальсагов Дошлакъий гIалгIай школашта лаьрхIа эрсий меттала долча учебниканеи, хIаьта Осмиев Хьамзата дешанза болча боккхийчарна лаьрхIача учебниканеи.

ГАНИЖЕВ I.

Пайдане йола пособи

Республикански книжни издательствос арахийцай «Юрта боахама дикагIчар библиотечка».

Хоза кийчъяь беттагаргаш а йолаш Нохч-ГIалгIайчен дикагIа болча юрта боахама къахьегамхой гIулакхаш дувцаш я цхьайтта брошюра. ЧIоагIа сакъердаме я «кховзткълагIча шера боарамах» яха нов. Саблукова брошюра. Цу тIа бувц Карабулакерча Кирова цIерах йолча колхоза хьайбашлеладархой болх. Кхо шу хьалха, Кирова цIерах йолча колхозе 1960 шера хIара Iаттагара 2500 кг. шура йоаккхаргья аьлча, дояркаш тешаш бацар. Цудухьа цецбаьлар уж 1957 шера ферме хIара Iаттагара 1960 шера лаьрхIар миссел шура яьккхача.

Калинина цIерах йолча Червленски колхоза гIулакхех а нахах а дувц ший брошюра тIа авторо нов. Жолондзь. Цу боахамо 1957 шера 9 миллиони 131 эзари сом ахчан пайда баьккхаб. Из шин миллион сом совгIа дукхагIа ба 1956 шера баьнначул. ХIара болх бе могаш колхозника сих 13 эзари 560 сом пайда баьлар.

Кхы дукха я цу библиотечкана юкъе сакъердаме а дика язъяь а йола брошюраш. Из библиотечка чIоагIа пайдане йола пособи я пропагандисташта а агитатораштa а.

ОЛЬГИН Ю.

Литературни сборник

Нохч-ГIалгIай книжни издательствос кастта арахец гIалгIай меттала «Даьхе» цIи йола литературни сборник.

Сборника тIа кепа техай гIалгIай йоазонхой — Муталиев Хь., Осмиев Хь., Хамхоев А., Ведзижев А. Чахкиев К., Базоркин И., Зязиков Б., Мальсагов О. — произведенешта.

Сборник долалу Беков язъьяча «Ши зама» яхача стихотворенеца. Говза дувц авторо къаьнарча «Къизача заман» бIеха гIулакхаш, мискача наха тIаьлатта низ-Iоткъам. ТIаккха, «вурийттлагIа шу эттача», паргIато йоал адамашта, хьатIаотт керда, советски зама.

КIоарга чулоацам болаши йоккхача говзалца язъяьи я Муталиев Хьажбикара «Ленин» цIи йола стихотворени. Иштта дика я Осмиев Хьамзата язъяь «Виц ма ле», «Беттала бийса» цIераш йола стихотворенеш, Хамхоев Ахьмада иллеш.

Дешархошта дукха корадоагIаргда сборник тIа сакъердаме дола дувцараш, стихаш, пьесаш.

АСЛАМБЕКОВ А.

„Агитатора блокнота“ аргIан номер

ССКП Нохч-ГIалгIай обкома пропагандани агитацени отделела «Агитатора блокнота» аргIанна йола 6-гIа номер араяьннай.

Нохч-ГIалгIай мехка колхозашкеи МТС-кеи, вай берригача мехка саннa, даржаш латт «ДIахо колхозий строй дегIайоалаярахи машинно-тракторни станцеш эргаяхарахи» ССКП ЦК Февральски Пленума решенеш а СССР Лакхехьарча Совета сессе новкъоста Н. С. Хрущевс ергйолча доклада тезисаш а ювцилга. Вай республике МТС-ш эргаяхарах, «Вахара лоархIамера декхараш» аьнна язъяь НГIАССР оргкомитета юртбоахама управленен начальника Я. Андреева статья я. Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза председатело Н. Наумовс, Грозненски района 1-ча мая цIерагIча колхоза председатело И. Талаверовс, Шелковски района Сталина цIерагIча колхоза председатело Г. Молотковскес агитатора блокнота тIа, дувц, ССКП ЦК февральски Пленума решенеша доккха къахьегама а политически а хьинар айдаь хилар а уж решенеш кхоачашъеш колхозаша чакхдаьха хьалхара гIулакхаш а.

«Хьалха латтарах» аьнна корта болча йоазонна кIал язъяь я С. Павлова «Штукатурий бригадир Петр Кочетков» яха корреспонденци.

Блок-нота тIа кепатеха я «ВЛКСМ XIII-ча съезда накъа долхаш» яха Нохч-ГIалгIай ВЛКСМ обкома секретара В. Голубовске статья.

Халкъашта юкъерча вахарах лаьца «Иштта бах капитала мехкашкара къахьегамхой» яхаш, цифраши бакъдараши дувцаш статья я.

Агитатора новкъостленна «Мишта чакхдаккха деза газеташ дешилга», яха Л. Семенова статья я, кхашкарча балхех дола кицаш да блокнота тIа.

ПОВАЛЯЕВ Ю. С.

Редактора заместитель **Д. ХАМАТХАНОВ.**

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны редактора 2-07-01, отдел партийной жизни 2-41-23, отдел экономики 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ00730 Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 1581.